

PASTORALA

SFÂNTULUI SINOD AL BISERICII ORTODOXE ROMÂNE LA DUMINICA ORTODOXIEI DIN ANUL DOMNULUI 2015

*Dreapta credință și dreapta făptuire
în urcușul duhovnicesc al Postului Sfintelor Paști*

**PREACUVIOSULUI CIN MONAHAL, PREACUCERNICULUI CLER
ȘI PREAIUBIȚILOR CREDINCIOȘI DIN CUPRINSUL PATRIARHIEI ROMÂNE,
*Har, milă și pace de la Dumnezeu Tatăl, Fiul și Sfântul Duh, iar de la noi
părintești binecuvântări!***

*Preacuvioși și Preacucernici Părinți,
Iubiți credincioși și credincioase,*

După mai bine de un secol de mari tulburări în Sfânta Biserică, produse de adversarii sfințelor coane, Sinodul de la Constantinopol din anul 843, convocat de binecredincioasa împărăteasă Teodora și de patriarhul Metodie al Constantinopolului, a adus pacea și liniștea prin reconfirmarea hotărârilor tuturor celor șapte sinoade ecumenice, inclusiv a dogmei cinstirii icoanelor, formulată, potrivit Sfintei Scripturi și practicii dintotdeauna a Bisericii, la cel de al VII-lea Sinod Ecumenic, de la Constantinopol (787). Întrucât, fiecare dintre ereziile condamnate cu acel prilej contesta un aspect sau altul al mântuirii câștigate prin întruparea Fiului lui Dumnezeu, iar erezia iconoclastă avea ca țintă însăși iconomia mântuirii în ansamblul ei, restabilirea cultului icoanelor nu a reprezentat o victorie izolată, ci triumful întregii Ortodoxii.

Deoarece „catastrofa iconoclasmului a necesitat un efort de rezistență considerabil, reunirea tuturor forțelor Bisericii, sângele martirilor și al mărturisitorilor ei, experiența și înțelepciunea Părinților apărători ai icoanelor, credința de neclintit a poporului drept credincios”¹, în amintirea acestora și pentru sărbătorirea triumfului dreptei credințe asupra tuturor ereziilor, începând cu data de 11 martie 843, neîntrerupt, în prima duminică a Postului Sfintelor Paști, Biserica Ortodoxă de pretutindeni prăznuiește, an de an, Duminica Ortodoxiei, intonând împreună cu imnograful: „Cinstea icoanei se înalță la chipul cel dintâi [...]. Pentru aceasta cu dragoste cinstim icoanele Mântuitorului Hristos și ale tuturor sfinților; ca, sub îndrumarea lor, să nu mai fim supuși niciodată necredinței”².

Manifestare văzută a ceea ce nu se poate vedea, icoana nu există prin ea însăși. Ea este mijlocul prin care suntem conduși spre alte persoane, este un obiect sfânt care arată prezența personală a Mântuitorului Iisus Hristos, a Maicii Domnului și a sfinților, așa cum s-a afirmat

¹Leonid Uspensky, *Teologia icoanei în Biserica Ortodoxă*, Ed. Anastasia, București 1994, p. 99.

²Stihira a IV-a de la „Doamne, strigat-am ...”, *Vecernia Mică, Duminica întâi a Sfântului și Marelui Post, Triodul*, EIBMBO, București, 2010, p. 206.

la Sinodul de la Constantinopol din anul 869: „Icoana ne anunță și ne face prezent ceea ce Evanghelia ne spune prin cuvânt”³.

Icoana este o memorie vizuală și o reprezentare a realității istorice a Mântuitorului Iisus Hristos întrupat, a Maicii Domnului și a sfinților, o imagine sau un chip al acestora și niciodată în Biserica noastră nu s-a confundat icoana cu însăși dumnezeirea. „Creștinii nu cinstesc icoanele ca pe niște dumnezei și nici prin închinarea la ele nu se depărtează de închinarea adevăratului Dumnezeu. Dimpotrivă, prin ele ei sunt îndreptați spre Dumnezeu, rugându-i pe sfinții zugrăviți în ele ca să mijlocească pentru ei la Domnul”⁴.

Iubiți fii și fiice duhovnicești,

Din perspectiva învățăturii de credință, reprezentarea lui Dumnezeu în formele artei iconografice a devenit posibilă datorită realității întrupării Fiului lui Dumnezeu: „Ce era de la început, ce am auzit, ce am văzut cu ochii noștri, ce am privit și mâinile noastre au pipăit despre Cuvântul vieții, - și Viața s-a arătat și am văzut-o și mărturisim și vă vestim Viața de veci, care era la Tatăl și s-a arătat nouă -, ce am văzut și am auzit, vă vestim și vouă, ca și voi să aveți împărtășire cu noi. Iar împărtășirea noastră este cu Tatăl și cu Fiul Său, Iisus Hristos” (1 Ioan 1,1-3). Prezența cu Trupul a Fiului lui Dumnezeu în lume, prin întruparea Sa, este suprema descoperire a lui Dumnezeu, pentru că în Hristos „locuiește, trupește, toată plinătatea dumnezeirii” (Coloseni 2,9).

Icoanele mărturisesc împreună cu Evanghelia taina întrupării Cuvântului veșnic al lui Dumnezeu: „Și Cuvântul S-a făcut trup și S-a sălășluit între noi și am văzut slava Lui, slavă ca a Unuia - Născut din Tatăl, plin de har și de adevăr” (Ioan 1,14). Din perspectiva teologiei patristice, sintetizată în chip admirabil de Sfântul Ioan Damaschin, înomenirea Fiului și Cuvântului lui Dumnezeu constituie principalul temei al cinstirii icoanelor. Sfântul Ioan

³Apud Michel Quenot, *Icoana, fereastră spre absolut*, Ed. Enciclopedică, București, 1993, p. 57.

⁴Pr. prof. Ene Braniște, *Teologia icoanelor*, în Rev. „Studii Teologice”, nr. 3-4/1952, p. 180-181.

Damaschin spune că: „Nu greșim atunci când facem icoana Dumnezeului Care S-a întrupat, Care S-a arătat pe pământ în trup și a locuit printre oameni, Care a luat, din pricina bunătații Lui nespuse, firea, materialitatea, forma și culoarea trupului”⁵.

Prin întruparea Sa, Mântuitorul Iisus Hristos ne-a dat posibilitatea și dreptul să-l pictăm icoana. Nu este vorba despre o reprezentare a chipului naturii sau ființei divine, deoarece aceasta este una spirituală, ci numai o reprezentare după formele felurite în care Dumnezeu sau sfinții îngeri s-au arătat în lume. În icoană, Domnul Iisus Hristos este prezent ca Dumnezeu - Om, după cum, în mod înțelept, ne învață Sfântul Ioan Damaschin: „Zugrăvesc pe Dumnezeu nevăzut, nu ca nevăzut, ci ca pe unul Care S-a făcut văzut pentru noi prin participarea la trup și sânge. Nu zugrăvesc dumnezeirea nevăzută, ci zugrăvesc trupul văzut al lui Dumnezeu; căci dacă este cu neputință să se zugrăvească sufletul, cu cât mai mult Dumnezeu, Care a dat sufletului imaterialitatea”⁶.

Sfintele icoane sunt pentru noi, creștinii, adevărate „ferestre spre cer” prin care noi privim spre Dumnezeu și spre lumea nevăzută și prin care El privește spre noi cu dragoste și cu bunătațe. Prin ele noi primim bucuria vederii duhovnicești, vederea cerurilor deschise promise de Mântuitorul chiar în Evanghelia zilei de astăzi: „De acum veți vedea cerul deschizându-se” (Ioan 1,51). Deschiderea cerurilor arată posibilitatea omului de a cunoaște pe Dumnezeu și de a dobândi sfințenia, prin harul Duhului Sfânt, și de a realiza tot mai mult asemănarea cu Dumnezeu.

Icoana luminează calea omului spre desăvârșirea duhovnicească prin sfințirea propriei noastre vieți: de la chipul lui Dumnezeu, descoperit nouă prin har, spre o asemănare tot mai mare cu El, prin puterea și lucrarea Duhului Sfânt. Asemănarea cu Dumnezeu este cu putință după cum o dovedește mulțimea sfinților reprezentați în icoane, care sunt, cu adevărat, icoane ale sfințeniei lui Dumnezeu, prin har, împlinind porunca dumnezeiască: „Sfințiți-vă și veți fi sfinți, că Eu, Domnul Dumnezeuul vostru, sfânt sunt” (Levitic 11, 44).

Sfintele icoane ne înfățișează atât smerenia, cât și slava Domnului nostru Iisus Hristos. De pildă, icoana Nașterii Sale ni-L prezintă în smerenia Lui, ca Prunc în peșteră, iar icoana Învierii ni-L înfățișează ca Biruitor asupra morții, plin de lumină și slavă veșnică. Sfintele icoane sunt o parte din memoria vie a ceea ce a făcut Hristos pe pământ pentru mântuirea noastră, dar și o vedere profetică a venirii Sale viitoare pe norii cerului, când cei aleși „Îi vor vedea fața, și numele Lui va fi pe frunțile lor” (Apocalipsa 22, 4).

⁵Sfântul Ioan Damaschin, *Cele trei tratate contra iconoclaștilor*, III, 2, traducere Pr. Dumitru Fecioru, EIBMBOR, București, 1998, p. 123.
⁶*Ibidem*, p.41.

În această prezență a Mântuitorului Hristos Cel răstignit, înviat și înălțat întru slavă, înconjurat de sfinții Săi, icoana ne pregătește pentru participarea la viața de comuniune a Bisericii, devenind mijloc de comunicare a credinței, de întâlnire a credincioșilor în Liturgia Euharistică pentru a se împărtăși cu Cinstul Său Trup și Preasfântul Său Sânge. De aceea, înainte de a ne împărtăși, sărutăm sfintele icoane, pregustând întâlnirea cu Hristos, Care a zis: „Pe cel ce vine la Mine nu-l voi scoate afară” (Ioan 6, 37).

lubiți frați și surori în Domnul,

Îndepărtarea omului de Dumnezeu și izolarea sa de semenii îl conduc către materialism pătimăș și consumism fără măsură ca moduri de trăire, alterând viața spirituală a omului, care trebuie să aibă, mereu, ca model de viață iubirea smerită a Preasfintei Treimi. Stăruirea în dreapta credință (ortodoxia) și în dreapta făptuire (ortopraxia) sunt principalele condiții de creștere duhovnicească a omului, de creștere în asemănarea cu Dumnezeu cel Sfânt și Bun. Credința omului este strâns legată de făptuirea binelui, adică, întrucât avem dreapta credință trebuie să o și mărturisim neconținut prin dreapta viețuire și prin faptele bune.

Faptele bune reprezintă cea mai sigură și sănătoasă manifestare a drepte credințe. Credința se exprimă, se întărește și se arată semenilor prin fapte: Credința – spune Sfântul Apostol Iacov – „dacă nu are fapte, e moartă în ea însăși” (Iacov 2, 17). Iar Sfântul Ioan Gură de Aur, mare dascăl al Bisericii, comemorat în chip deosebit anul acesta de către Biserica noastră, completează aceste cuvinte spunând că: „Devreme ce faptele exprimă credința, credința adevărate faptele”⁷. Dragostea față de semenii noștri se arată mai ales prin faptele bune, care sunt rod al credinței „lucrătoare prin iubire” (Galateni 5, 6), iar măsura credinței noastre se dovedește prin faptele iubirii aproapelui, după cum ne învață același Sfânt Apostol Iacov: „Îți voi arăta din faptele mele credința mea” (Iacov 2, 18).

Anul acesta, 2015, proclamat de Sfântul Sinod ca „Anul omagial al misiunii parohiei și mănăstirii azi”, constituie pentru noi un prilej de a spori în lucrarea noastră misionară, ca persoane vii ale Trupului lui Hristos, adică ale Bisericii. Astfel, creștinul nu poate fi o persoană izolată, ci este chemat să trăiască în comuniune tot mai intensă cu semenii săi, după modelul Preasfintei Treimi: „Ca toți să fie una, după cum Tu, Părinte, întru Mine și Eu întru Tine, așa și aceștia în Noi să fie una” (Ioan 17, 21).

Pentru a împlini misiunea la care suntem chemați, avem nevoie de comuniune și unitate deplină în comunitatea bisericească manifestată sub ambele ei forme:

⁷Sfântul Ioan Gură de Aur, *Cuvânt la Nașterea Domnului*, în *Cuvântări la Praznice împărătești*, traducere de Pr. D. Fecioru, col. „Izvoarele Ortodoxiei”, vol. 5, Tipografia cărților bisericești, București, 1942, p. 10.

parohia și mănăstirea, acolo unde se lucrează luminarea, sfințirea și mântuirea credincioșilor. Este, deci, nevoie să înțelegem faptul că trăim în Hristos, cu adevărat, doar atunci când suntem în comuniune și unitate cu ceilalți, când suntem împreună-lucrători în lume iubind și slujind pe semenii noștri. Atunci când un ucenic l-a întregat pe Avva Pimen cum poate evita osândirea aproapelui, acesta a răspuns: „Noi și frații noștri suntem două icoane. Când omul ia seama la sine și se defăimează, fratele este prețuit cum se cuvine; când însă omul se crede bun, găsește că fratele este rău”⁸. Doar printr-o cunoaștere și recunoaștere a limitelor proprii ajungem la prețuirea reală a aproapelui nostru. În acest sens, milostenia, adică iubirea semenilor, este o lucrare fundamentală a Ortopraxiei (dreptei faptuiri) și devine mărturie și întruparea Ortodoxiei (dreptei credințe). În semenul nostru trebuie să îl vedem mereu pe Hristos și, de aceea, fiecare om este pentru noi o icoană vie și concretă a lui Hristos, Dumnezeu adevărat și Om adevărat: „Hristos a devenit o persoană omenească, una singură și reală, și rămâne așa în vecii vecilor, ca un frate între ceilalți oameni. El veghează la respectarea fraților Săi, pe care așa de mult i-a iubit, încât S-a făcut ca unul dintre ei”⁹, spune Părintele Dumitru Stăniloae.

În mâna întinsă a aproapelui trebuie să vedem mereu mâna veșnic întinsă a lui Hristos către noi. Mâna săracului care cere se întâlnește cu mâna lui Hristos din noi care oferă. După învățătura Bisericii noastre, omul este doar un chivernisitor al bunurilor aflate la dispoziția lui și nu un stăpân al acestora: „Toată darea cea bună și tot darul desăvârșit de sus este, pogorându-se de la Părintele luminilor” (Iacov 1, 17). Toate câte nu sunt absolut necesare omului, sunt de prisos, după cum ne învață Sfântul Ioan Gură de Aur că: „De prisos este tot ce e mai mult decât ce e de trebuință. Când, dar, și fără aceasta putem petrece în sănătate și cuviință, e de prisos tot ce se mai adaugă”¹⁰. De altfel, după cum accentua și scriitorul bisericesc din veacul al III-lea, Clement Alexandrinul, bogat este nu cel care are mult, ci cel care dăruiește la rândul său, deoarece „este bogat nu cel ce are și păstrează, ci cel ce dă; iar pe omul fericit îl arată datul, nu păstratul”¹¹.

Nu trebuie să ne lăsăm conduși de duhul timpurilor în care trăim, unde egoismul individualist, satisfacerea poftelor de suflet păgubitoare și izolarea de semenul nostru sunt false căi de viețuire care îl conduc pe om nu spre adevărata bună stare, ci către eșecul său ca ființă comunitară, încetând de a mai vedea lumea ca dar al lui

Dumnezeu, ce trebuie împărțit cu aproapele spre a împlini Evanghelia, după cum îndeamnă Sfântul Apostol Pavel: „Purtați-vă sarcinile unii altora și așa veți împlini legea lui Hristos” (Galateni 6, 2). Remediul pentru depășirea acestor false moduri de viețuire, egoistă, îl reprezintă efortul comun de eliberare de patima lăcomiei și de dobândire a vederii prezenței lui Hristos în aproapele nostru, spre a trăi cu adevărat taina Bisericii ca trup tainic al lui Hristos.

Drept măritori creștini,

Biserica noastră este permanent receptivă la problemele societății și oferă creștinului soluții concrete spre desăvârșirea sa duhovnicească, dar și spre asigurarea celor necesare vieții, ca suport necesar pentru creșterea sa duhovnicească. În acest sens, trebuie să redescoperim, mai întâi, vocația noastră de misionari, de mărturisitori și de vestitori ai iubirii Mântuitorului Iisus Hristos și prin apărarea dreptei credințe a Bisericii noastre în fața tuturor atacurilor din societatea contemporană secularizată și fragmentată.

Trăim, astăzi, vremuri în care trebuie să devenim tot mai sensibili la suferința aproapelui nostru, în care Hristos însuși suferă. Să înțelegem că este important ca învățătura de credință, deprinsă de timpuriu, în familie, și de pe băncile școlii, la ora de Religie, să o transpunem în faptele milei trupești. Să luăm aminte la iubirea lui Hristos pentru om și să nu fim nepăsători la suferința aproapelui nostru îndurerat, flămând și gol (cf. Matei 25, 35-46) pentru că, spune Părintele Dumitru Stăniloae: „Atât de mult ține Hristos ca fiecare din noi să respectăm și să iubim pe semenii noștri, încât aceasta va fi măsura după care vom fi judecați: «Adevărat zic vouă: Întrucât ați făcut unuia dintr-acești frați ai Mei prea mici, Mie Mi-ați făcut»” (Matei 25, 40)¹². După cum se cunoaște deja, Biserica noastră și-a extins activitățile sale social-caritative și filantropice în folosul celor nevoiași și bolnavi, a continuat acțiunea de ajutorare a parohiilor sărace din țară și din diaspora, și, atunci când a fost nevoie, a intervenit pentru sprijinirea familiilor care au avut de suferit de pe urma calamităților naturale, inundațiilor sau alunecărilor de teren, așa cum s-a văzut și în anul 2014. Toate aceste activități sunt realizate prin osteneala, dragostea și dărnicia fiecăruia dintre dumneavoastră pentru acești „frați prea mici” (Matei 25, 40) ai Mântuitorului Iisus Hristos.

De aceea, cu dragoste părintească, îndemnăm pe toți slujitorii sfintelor noastre biserici, pe membrii consiliilor și comitetelor parohiale, dar și pe toți credincioșii ortodocși din parohii sau pelerini la sfintele mănăstiri ca, împreună, să continuăm, și în acest an, din această Duminică a Ortodoxiei până la sărbătoarea Bunei Vestiri, frumoasa tradiție a Bisericii noastre de a organiza o colecție în toate parohiile și mănăstirile din cuprinsul Patriarhiei

12Pr. prof. Dumitru Stăniloae, *art. cit.*, p.100.

⁸Avva Pimen, 148, în *Patericul sau Apoftegmele Părinților din pustiu*, Ed. Polirom, Iași, 2003, p. 291.

⁹Pr. prof. Dumitru Stăniloae, *Suprema valorificare a semenului*, în vol. „Cultură și duhovnicie”, col. *Opere complete III*, Ed. BASILICA, București, 2012, p. 99.

¹⁰Sfântul Ioan Gură de Aur, *Omilie la II Corinteni*, 15, traducere de Arhieru Theodosie Ploșteanu, București, 1910, p. 195.

¹¹Clement Alexandrinul, *Pedagogul*, III, VI, 35, 5, traducere de Pr. Dumitru Fecioru, în col. PSB, vol. 4, EIBMBOR, București, 1992, p. 326.

Române pentru ajutorarea celor aflați în nevoi. Sumele din această colectă vor fi adunate în Fondul Central Misionar, prin care se va sprijini activitatea misionară, educativă și edilitară a parohiilor și mănăstirilor atât din țară, cât și din străinătate, în folosul Bisericii noastre Ortodoxe Române.

Ne rugăm ca Preamilostivul Dumnezeu să răsplătească milostenia tuturor celor "ce aduc daruri și fac bine în sfintele și întru tot cinstitele lui Dumnezeu biserici"¹³ pentru ca să sporim mai deplin în iubire față de Hristos și de semenii noștri, ajungând cu toții să ne închinăm Sfintei Învierii Sale, cu pace și bucurie.

Vă mulțumim pentru dărnicie, vă dorim mult spor în urcușul duhovnicesc al Postului Sfintelor Paști, și ne rugăm lui Dumnezeu să vă binecuvânteze:

Harul Domnului nostru Iisus Hristos și dragostea lui Dumnezeu Tatăl și împărtășirea Sfântului Duh să fie cu voi cu toți! Amin! (2 Corinteni 13, 13).

**PREȘEDINTELE SFÂNTULUI SINOD AL BISERICII
ORTODOXE ROMÂNE,
† DANIEL
Arhiepiscopul Bucureștilor,
Mitropolitul Munteniei și Dobrogei, Locțiitorul
tronului Cezareei Capadociei și
Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române**

† **Teofan**, Arhiepiscopul Iașilor și Mitropolitul Moldovei și Bucovinei
† **Laurențiu**, Arhiepiscopul Sibiului și Mitropolitul Ardealului
† **Andrei**, Arhiepiscopul Vadului, Feleacului și Clujului și Mitropolitul Clujului, Maramureșului și Sălajului
† **Irineu**, Arhiepiscopul Craiovei și Mitropolitul Olteniei
† **Ioan**, Arhiepiscopul Timișoarei și Mitropolitul Banatului
† **Petru**, Arhiepiscopul Chișinăului, Mitropolitul Basarabiei și Exarh al Plaiurilor
† **Iosif**, Arhiepiscopul Ortodox Român al Europei Occidentale și Mitropolitul Ortodox Român al Europei Occidentale și Meridionale
† **Serafim**, Arhiepiscopul Ortodox Român al Germaniei, Austriei și Luxemburgului și Mitropolitul Ortodox Român al Germaniei, Europei Centrale și de Nord
† **Nifon**, Mitropolit onorific, Arhiepiscopul Târgoviștei și Exarh Patriarhal
† **Teodosie**, Arhiepiscopul Tomisului
† **Pimen**, Arhiepiscopul Sucevei și Rădăuților
† **Irineu**, Arhiepiscopul Alba Iuliei
† **Varsanufie**, Arhiepiscopul Râmnicului
† **Ioachim**, Arhiepiscopul Romanului și Bacăului
† **Calinic**, Arhiepiscopul Argeșului și Muscelului

¹³Cf. *Liturghia Sfântului Ioan Gură de Aur*, în *Liturghier*, EIBMO, București, 2012, p. 151.

† **Ciprian**, Arhiepiscopul Buzăului și Vrancei
† **Casian**, Arhiepiscopul Dunării de Jos
† **Timotei**, Arhiepiscopul Aradului
† **Nicolae**, Arhiepiscopul Ortodox Român al celor două Americi
† **Justinian**, Arhiepiscop onorific, Episcopul Ortodox Român al Maramureșului și Sătmarului
† **Corneliu**, Episcopul Hușilor
† **Lucian**, Episcopul Caransebeșului
† **Sofronie**, Episcopul Ortodox Român al Oradiei
† **Nicodim**, Episcopul Severinului și Strehăiei
† **Vincentiu**, Episcopul Sloboziei și Călărașilor
† **Andrei**, Episcopul Covasnei și Harghitei
† **Galaction**, Episcopul Alexandriei și Teleormanului
† **Ambrozie**, Episcopul Giurguiului
† **Sebastian**, Episcopul Slatinei și Romanaților
† **Visarion**, Episcopul Tulcii
† **Petroniu**, Episcopul Sălajului
† **Gurie**, Episcopul Deveii și Hunedoarei
† **Daniil**, Episcop-loctiitor (administrator) al Episcopiei Daciei Felix
† **Siluan**, Episcopul Ortodox Român al Ungariei
† **Mihail**, Episcopul Ortodox Român al Australiei și Noii Zeelande
† **Siluan**, Episcopul Ortodox Român al Italiei
† **Timotei**, Episcopul Ortodox Român al Spaniei și Portugaliei
† **Macarie**, Episcopul Ortodox Român al Europei de Nord
† **Varlaam Ploieșteanul**, Episcop-vicepatriarhal
† **Ieronim Sinaitul**, Episcop-vicepatriarhal
† **Timotei Prahoveanul**, Episcop-vicepatriarhal al Arhiepiscopiei Bucureștilor
† **Calinic Botoșăneanul**, Episcop-vicepatriarhal al Arhiepiscopiei Iașilor
Vacant - Episcop-vicepatriarhal al Arhiepiscopiei Sibiului
† **Vasile Someșeanul**, Episcop-vicepatriarhal al Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului
† **Paisie Lugojeanul**, Episcop-vicepatriarhal al Arhiepiscopiei Timișoarei
† **Antonie de Orhei**, Episcop-vicepatriarhal al Arhiepiscopiei Chișinăului
† **Marc Nemțeanul**, Episcop-vicepatriarhal al Arhiepiscopiei Ortodoxe Române a Europei Occidentale
† **Sofian Brașoveanul**, Episcop-vicepatriarhal al Arhiepiscopiei Ortodoxe Române a Germaniei, Austriei și Luxemburgului
† **Emilian Lovișteanul**, Episcop-vicepatriarhal al Arhiepiscopiei Râmnicului
† **Ioan Casian de Vicina**, Episcop-vicepatriarhal al Arhiepiscopiei Ortodoxe Române a celor două Americi
† **Iustin Sigheteanul**, Arhiereu-vicepatriarhal al Episcopiei Ortodoxe Române a Maramureșului și Sătmarului
† **Ignatie Mureșeanul**, Arhiereu-vicepatriarhal al Episcopiei Ortodoxe Române a Spaniei și Portugaliei

RUGĂCIUNEA, PÂINEA SUFLETELOR NOASTRE*

† IOAN

Arhiepiscop și Mitropolit

Rugăciunea este o lucrare spirituală. Este expresia a ceea ce suntem și a ceea ce trebuie să fim ca să ne putem apropia de Dumnezeu și să fim în comuniune cu El.

Rugăciunea și faptele bune sunt cele două aripi cu care omul se înalță spre Cer.

Însetat de pe drumurile acestei vieți, omul se oprește la fântâna rugăciunii și de acolo, din adânc, se răcorește cu roua harului divin.

În lucrarea rugăciunii trebuie să facem o distincție între „a te ruga” și „a avea rugăciune”.

Prin rugăciune omul iese din tumultul acestei vieți cotidiene, unde, de multe ori, este învins sau se află în impas.

În societatea contemporană se întâmplă zilnic diverse evenimente care nu sunt totdeauna fericite. Societatea se află într-o continuă evoluție, dar în ea apar și efectele unei involuții, mai ales din punct de vedere moral.

Totalitarismul, diferite forme de dictatură și, mai nou, tehnocrația îl robesc pe om și de multe ori îl fac sclavul creațiilor sale.

Azi, tehnocrația îl reduce pe om la un număr din mulțimea celor ce viețuiesc pe pământ.

Îl devalorizează și-l reduce la măsura unui atom. Îl depersonalizează și-l aruncă într-o lume exclusiv materială, unde credința, speranța și iubirea nu mai sunt considerate valori divine.

Din această lume atomizată se poate ieși prin rugăciune, care este o scară spre Cer, spre Creatorul nostru, adică spre iubirea desăvârșită.

Ieșind din sine, omul se descoperă pe el însuși și vede astfel rolul și rostul pentru care a fost creat de Dumnezeu și anume ca partener al unei sfinte împărtășiri din desăvârșita iubire a lui Dumnezeu.

Rugăciunea nu este o simplă lucrare a omului sau specifică doar monahilor, practică ocazional, ci ea este o lucrare neîncetată și ființială a vieții omului.

Omul nu se roagă doar cu limba sau cu buzele, ci se roagă cu întreaga sa ființă.

Astfel roadele rugăciunii se revarsă asupra întregii sale ființe și a lumii întregi create de Dumnezeu, lume care acum este afectată în mod negativ de păcatele noastre.

Omul, păcătuiind, a început deșertificarea creației lui Dumnezeu.

În acest deșert contemporan al societății noastre este nevoie mai mult ca oricând de roua Duhului Sfânt care se revarsă pe pământ în urma rugăciunii înlăcrimate a omului.

Rugăciunea este un imens spațiu duhovnicesc, unde, în același duh, suntem chemați toți oamenii să-L preamărim pe Dumnezeu, Creatorul nostru.

Uniți prin rugăciune toți alcătuim Trupul tainic al lui Hristos.

Comuniunea ce se realizează prin rugăciune face să dispară vremelnicele frontiere trasate între diferite comunități umane.

Ea îl conduce pe om într-un spațiu sacru.

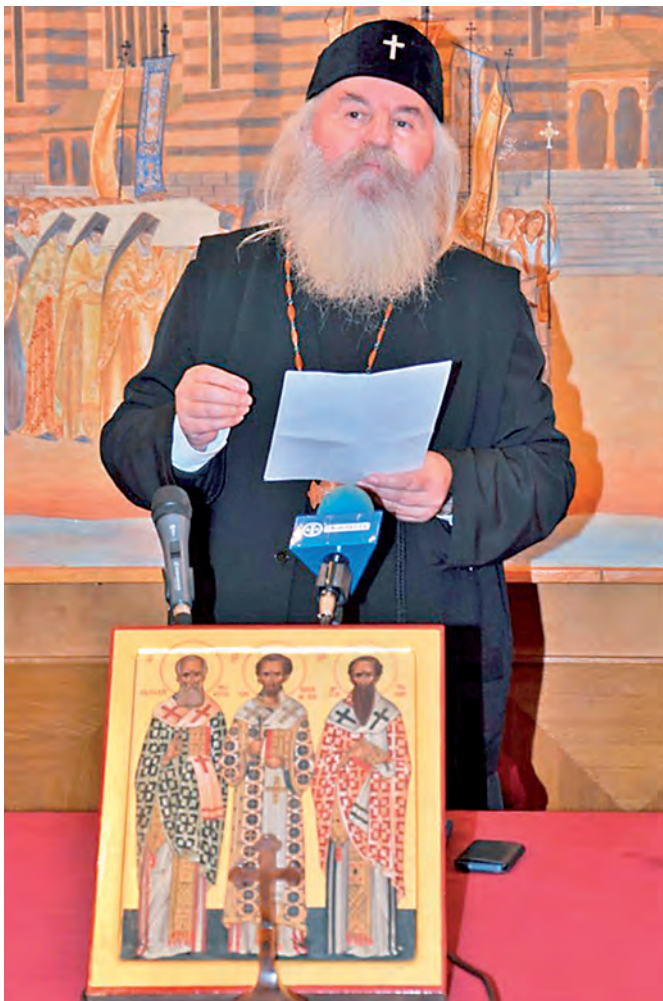
Rugăciunea, chiar dacă se face în mod particular, cuprinde întreaga lume și astfel ea are o dimensiune cosmică.

Cu rugăciunea călătorim între pământ și Cer, nu călătorim către nicăieri, ci Îl căutăm pe Dumnezeu, Care și El ne caută pe noi.

Întâlnirea cu Dumnezeu se realizează în acel spațiu duhovnicesc în care se revarsă iubirea Tatălui în inima fiului risipitor.

Dumnezeu îl caută pe om în tot imensul spațiu sideral.

Prin rugăciune noi îi căutăm pe cei bolnavi în patul lor de suferință, îi căutăm pe cei afundați în adâncă

sărăcie-marginalizații societății umane- ne căutăm pe noi înșine, care, de multe ori, ne pierdem într-o lume tot mai atomizată azi.

La lumina candelii rugăciunii descoperim minunata creație a lui Dumnezeu și cununa creației Sale- omul.

Înainte de a te întâlni cu Dumnezeu, de a-L găsi pe Dumnezeu, trebuie să-L găsești pe semenul tău care este în suferință și în grele încercări.

Prin rugăciune ne mișcăm între două lumi: lumea lacrimilor, a suferinței și lumea bucuriei desăvârșite în Dumnezeu.

Rugăciunea este acea stare a omului prin care intră în comuniune cu Dumnezeu și cu toți cei care, ridicându-și mâinile spre înaltul cerului, cu lacrimi cer iertare și îndurare de la Dumnezeu.

Monahul se roagă singur, dar nu se roagă numai pentru el, ci pentru întreaga lume.

Darul său pentru lume este rugăciunea.

Monahul nu dă pâine lumii, ci rugăciune, de care este atâta nevoie azi, în lume.

Sufletul omului se hrănește cu rugăciunea așa cum se hrănește trupul cu pâine.

Rugăciune este mâna noastră întinsă către Dumnezeu și către semenii noștri.

Ea este corabia în care îi punem pe cei răniți de păcate, sau pe cei ce trăiesc la o margine de lume.

Rugăciunea, ea însăși, face să rodească pământul pâine.

Se acordă azi înalte titluri universitare de teolog; lucru bun este, însă adevăratul teolog este acela care a dobândit rugăciunea.

Însuși cuvântul „teolog” ne arată strânsa legătură dintre cuvânt și Dumnezeu, dintre om și Dumnezeu.

Ne rugăm în spațiul nostru intim din casă, iar la prima vedere, ar fi o izolare de lume.

Însă, cel ce se roagă chiar singur, în rugăciunea lui cuprinde o lume întreagă.

Rugăciunea nu trebuie să fie atinsă de aripa egoismului, ci de aripa iubirii desăvârșite pentru toți semenii noștri. Toți aceia care se roagă sunt ridicați în Cerul rugăciunii așa cum Sfântul Apostol Pavel a fost ridicat până la al treilea Cer (cf. II Cor. 12, 2).

La rugăciune Cerul se coboară pe pământ și astfel omul se roagă în Cer.

Câți dintre noi ne suim în acest Cer al rugăciunii?! Câți luăm cu noi și durerile semenilor noștri în acest Cer al rugăciunii, rugându-L pe Dumnezeu să aline acele dureri?!

În Cerul rugăciunii omul își unește rugăciunile sale cu cele ale îngerilor care Îl preamăresc neîncetat pe Dumnezeu. Îngerii ar dori să fim mereu în comuniune cu ei, adică Cerul și pământul să răsune neîncetat de rugăciune de preamărire a lui Dumnezeu.

Îngerii și oamenii sunt chemați să se împărtășească împreună din potirul iubirii lui Dumnezeu.

Trăim azi mai mult în țara păcatului decât în țara rugăciunii.

Prin Moise Dumnezeu l-a scos pe poporul Său- Israel- din Egipt, iar prin Hristos, trecând prin Ghetsimani, Dumnezeu ne-a scos din întunericul păcatului acestei lumi.

Hristos S-a rugat în Ghetsimani și ne-a învățat și pe noi cum să ne rugăm. Ne-a lăsat rugăciunea ca un izvor nesecat din care să-și stingă setea tot cel ce dorește să se întâlnească cu Dumnezeu.

Hristos, în rugăciunea „Tatăl nostru”, ne arată dimensiunea cosmică a rugăciunii și înlătură orice umbră de egoism atunci când ne rugăm.

Cel ce se roagă intră în comuniune cu îngerii și cu toți oamenii care doresc pace pe pământ.

O, cât de fericit este omul care se roagă împreună cu îngerii!

Cât să ne rugăm ne spune Sfântul Apostol Pavel: „Rugați-vă neîncetat.” (I Tes. 5,17).

Rugându-se, omul dobândește har de la Dumnezeu pentru el și pentru toți aceia pentru care se roagă.

Rugându-se, Sfântul Ilie a coborât foc din cer și ploaie binecuvântată pe pământ.

O parte din materia rugăciunii o constituie lipsurile trupesti ale omului și ale celor ce-l înconjoară.

Ne rugăm pentru semenii noștri, dar ne rugăm și pentru firul de iarbă și pentru bobul de grâu și astfel rugăciunea devine atotcuprinzătoare și transpare în ea iubirea față de tot ce a creat Dumnezeu.

Cum să ne rugăm ne învață Sfânta Scriptură.

Astfel David, în Cartea Psalmilor, zice: „Ridicarea mâinilor mele, jertfa de seară.” (Psalmi 140,2), iar Sfântul Apostol Pavel, în Epistola către Timotei, zice: „Vreau deci ca bărbații cuvioși să se roage în tot locul, ridicând mâini sfinte, fără de mânie și fără de șovăire.” (I Tim. 2, 8).

Iată că și trupul omului participă la rugăciune și astfel întreaga ființă a omului intră în relație cu Dumnezeu. Astfel se realizează o închinare a trupului făcându-se templu al Duhului Sfânt (cf. I Cor. 6, 19).

Mintea omului reprezintă expresia prin excelență a sufletului și a stării sale launtrice.

Mintea omului este aceea care se ridică până la Cer și care duce cu ea suferința și necazurile pe care le așează în potirul iubirii lui Dumnezeu.

Mintea este o putere a duhului omului. Lucrare ei fundamentală este înțelegerea, cuvântarea și gândirea logică.

Rugăciunea este expresia multiplă a vieții omului, este vorbirea minții cu Dumnezeu, este urcușul minții spre Dumnezeu.

Dacă Hristos este Pâinea vieții, rugăciunea este pâinea sufletului.

Cât și cum cuantificăm noi rugăciunea către Dumnezeu?!

Îl slăvim, Îi mulțumim și-I cerem lui Dumnezeu. Se pare că suntem tentați să cerem și mai puțin să-L slăvim și să-I mulțumim.

Să-L rugăm pe Dumnezeu să ne învețe ce să cerem, căci Hristos ne spune: „Nu știți ce cereți.” (Mc.10,38).

Iată, suntem la o sută de ani de la începutul Primului Război Mondial. Care au fost rugăciunile din acel timp?!

„Doamne, ajută-ne să biruim pe vrăjmașii noștri!”

Aceste rugăciuni s-au auzit atunci în toate locașurile de cult și în tranșee.

Nimeni n-a zis: „Doamne, ajută-ne să-i iubim pe vrăjmașii noștri!”. Ne-am rugat să ucidem, nu ne-am rugat să iubim.

În rugăciunea „Tatăl nostru”, o rugăciune a vieții și a păcii, zicem: „Pâinea noastră cea spre ființă”, adică salvarea vieții.

După Înviere, Hristos a zis primul cuvânt către apostoli: „Pace vouă!” (Ioan 20, 19).

Pacea este ogorul unde seamănă Hristos cuvântul Său, iubirea Sa.

Iubirea lui Dumnezeu nu poate rodi, nu poate crește decât în ogorul păcii. Tot ce a creat Dumnezeu Îi aduce recunoștință și slavă. Poate cel mai puțin recunoscător este omul.

Florile, când mor, nu plâng, deși trăiesc așa de puțin. Omul plânge înainte de a muri, căci ar dori să trăiască mult, aici, pe pământ, dar nu în pace, ci în păcat.

Plânge omul că se rupe de păcat.

Ne trimitem fiii pe front și-L rugăm pe Dumnezeu să-i ajute să ucidă. Oare știm ce cerem, oare acest lucru îl dorește Dumnezeu?! Ca fiii noștri să poarte chipul lui Cain?!

Câte întâlniri pentru aplanarea conflictului dintre părțile beligerante încep cu o rugăciune? Încep cu câte arme sunt de-o parte și de alta.

Bărbați din familia mea, participanți la Primul Război Mondial, mi-au povestit cum, la anumite sărbători-Nașterea Domnului și Învierea- ostașii aflați de-o parte și de alta a frontului încheiau ei o pace în numele lui Hristos și în acele zile nu mai trăgeau unii în alții.

Atunci cobora Hristos în tranșee și nimeni nu îndrăznea să mai tragă încă o dată în Hristos.

De ce-am stricat rânduiala lui Dumnezeu Care ne-a creat pentru a trăi o veșnică sărbătoare cu El?!

De ce nu ascultăm cuvintele divine ale lui Hristos și voim mai mult să ascultăm glasul armelor, al morții?!

Iată, între viață și moarte, omul alege moartea, între iubire și ură alege ura.

Cărui Dumnezeu slujim, cărui Dumnezeu ne închinăm: dumnezeului morții sau Dumnezeului vieții?!

Oare când va fi marea trezire a lumii, a omului, căci corabia acestei lumi este acum pe mari valuri?!

Niciodată în istoria existenței sale corabia omenirii n-a fost într-o stare de pericol așa de mare ca în zilele noastre.

Azi mai mulți oameni mor, nu pe front, ci în pântecele mamelor. Asistăm la o adevărată cruciadă împotriva copiilor.

Există în lume oameni din toate religiile care doresc pacea și iubesc viața.

Să ne unim în același glas și să-L rugăm pe al nostru Creator să verse în inimile oamenilor și ale celor ce conduc popoarele, harul păcii și al iubirii și să pună pe ale lor buze cuvântul „pace”.

Două lucruri sunt în pericol azi pe pământ: viața și pacea.

Să înălțăm cu toții o rugă către Dumnezeu pentru pacea întregii lumi și să stingă toate războaiele care fac azi atâția orfani, căci un Iordan de lacrimi și sânge curge azi pe al nostru pământ.

**Expunere susținută în ziua de 29 ianuarie 2015, în sala festivă a Centrului eparhial, cu prilejul hramului Facultății de Teologie din Timișoara – Sfinții Trei Ierarhi*

POMENIREA MITROPOLITULUI VASILE LAZARESCU AL BANATULUI (1947-1961, † 1969)

REDACTIA

Mitropolitul Vasile Lazarescu s-a născut la 1 ianuarie 1894 în localitatea Cornești (fostă Jadani), jud. Timiș. După absolvirea școlii medii, a urmat cursurile Liceului de Stat din Timișoara, apoi pe cele ale Facultății de Teologie din Cernăuți, obținând apoi doctoratul în Teologie (1919). În paralel a urmat studii de Pedagogie și Filosofie la Universitățile din Budapesta, Viena și Cernăuți (absolvite în anul 1920).

A fost numit pe rând, prin concurs, profesor de Dogmatică, Apologetică și Morală la Institutul teologic din Sibiu (1920 - 1924), apoi profesor de Dogmatică și Apologetică la Academia teologică din Oradea (1924-1933), unde totodată a fost și duhovnic (1926-1933). Pentru o vreme a fost redactor al foii eparhiale „Legea Românească” din Oradea (1925-1931).

A urcat pe rând treptele slujirii în Biserică, fiind mai întâi hirotonit preot necăsătorit, apoi fiind numit protopop (1926). S-a călugărit în anul 1928 la mănăstirea Hodoș-Bodrog, apoi a primit rangul de protosinghel (1928) și pe cel de arhimandrit (1929). La 21 octombrie 1933 este ales episcop al Caransebeșului, fiind hirotonit

în catedrala de acolo la 31 decembrie 1933 și înscăunat la 15 aprilie 1934.

Înființându-se în anul 1939 Episcopia Timișoarei, la 12 iunie 1940 este ales episcop al Timișoarei, fiind înscăunat la 25 martie 1941, în actuala biserică a parohiei Timișoara Iosefin. Prin ridicarea eparhiei în rang, în anul 1947 devine arhiepiscop al Timișoarei, apoi mitropolit al Banatului fiind instalat la 26 octombrie 1947, în catedrala mitropolitană. În timpul arhipăstoririi sale a stăruit pentru redeschiderea unor mănăstiri din Banat (Săraca, Partoș, Sf. Ilie de la Izvor, Lipova, Cebza), a îndrumat lucrările de zidire a catedralei din Timișoara (sfințită la 6 octombrie 1946), activitatea Academiiilor teologice din Caransebeș și Oradea, refugiate la Timișoara după 1941, a buletinelor eparhiale: „Foaia Diecezană” - Caransebeș, „Biserica Bănățeană” - Timișoara și a revistelor „Duh și Adevăr”, „Mitropolia Banatului”, „Calendarul Eparhial” ș.a.

Ca episcop al Timișoarei și apoi, arhiepiscop și mitropolit, s-a implicat direct în construirea catedralei mitropolitane și în achiziționarea actualelor clădiri ale reședinței și centrului eparhial.

A publicat volumele: Pârnga darului. Cuvântări (Caransebeș, 1936), Praznic luminat. Gânduri de sărbători (Caransebeș, 1940), În ce ne deosebim... ? (Timișoara, 1958) și numeroase alte studii, articole, traduceri, recenzii, cuvântări, pastorale, în periodicele amintite sau în „Anuarele Academiei teologice Andreiane” și în „Revista Teologică” - Sibiu.

La cererea autorităților comuniste, a fost pus în retragere de către Sfântul Sinod la 18 decembrie 1961 și închinoviat la mănăstirea Cernica de lângă București, ca monah.

Vrednicul de pomenire Mitropolit dr. Vasile Lazarescu al Banatului a trecut la cele veșnice în ziua de 21 februarie 1969, la mănăstirea Cernica, fiind înhumat, în cripta familială din localitatea Cornești.

În aprilie 1993, conducerea Mitropoliei Banatului, a organizat ceremoniile de deshumare a osemintelor și de transportare a lor în catedrala mitropolitană din Timișoara, unde, în prezența ierarhilor Mitropoliei și a numeroși clerici și credincioși, au fost reînnumerate în necropola mitro-poliților, de sub altarul catedralei.

Personalitatea sa luminoasă, parcurge anii și vremurile, fiindu-ne tuturor, pildă de slujire a Bisericii Mântuitorului Iisus Hristos. Veșnică să îi fie pomenirea, din neam în neam!

CAVE NE CADAS!

Preot dr. IONEL POPESCU

La întoarcerea din campaniile militare victorioase, în urma cărora erau anexate imperiului noi provincii, care, sporeau, prin bogățiile lor, puterea Romei, împărații romani și marii comandanți de legiuni erau primiți în „civita aeterna” de toți locuitorii cu aclamații și cu manifestări ample de bucurie, în cinstea lor organizându-se, de asemenea, serbări impresionante.

De obicei, învingătorul întors acasă intra în capitala imperiului însoțit de un cotegiu triumfal uriaș, din care nu lipseau bogatele prăzi de război, atât de necesare plebei însetate de „pâine și circ”, precum și miile de sclavi aduși spre a trudi în folosul oamenilor bogați.

Admirat, aclamat și chiar divinizat de către romanii dornici de putere, de bogăție și de plăceri ieftine, învingătorul era în pericol de a cădea în păcatul trufiei, care-l transforma rapid, dintr-un comandant capabil și curajos, într-un stăpân disprețuitor și arogant, plin de mândrie și de înfumurare.

Pentru a evita, așadar, o astfel de stare și a-și păstra verticalitatea morală, în spatele său se afla un sclav care, în acel zgomot infernal, îi șoptea la ureche aceste cuvinte: „Cave ne cadas!” (ia seama să nu cazî), avertismentul respectiv având rolul de a-l feri de păcatul trufiei.

Relatarea de mai sus, potrivită pentru perioada de post, de nevoință, de rugăciune și de întoarcere la Dumnezeu, în care ne aflăm acum, ne atrage atenția asupra unuia din păcatele care ne dau de multe ori târcoale și duce, în cele din urmă, la pierderea credinței în Dumnezeu. Referindu-se la acest păcat, Sfântul Ioan Scărarul spunea: „Trufia este lepădarea de Dumnezeu, născocire drăcească [...]. Începutul trufiei – scria Sfântul Părinte – este rădăcina slavei deșarte, mijlocul este defăimarea aproapelui, trâmbițarea nerușinată a propriilor osteneli, lauda de sine din inimă, urărea mustării; iar sfârșitul este lepădarea de ajutorul dumnezeiesc, nădăjduirea în propria strădanie, năravul drăcesc”.

Consecințele pe care le are acest păcat asupra vieții noastre duhovnicești sunt, prin urmare, dintre cele mai

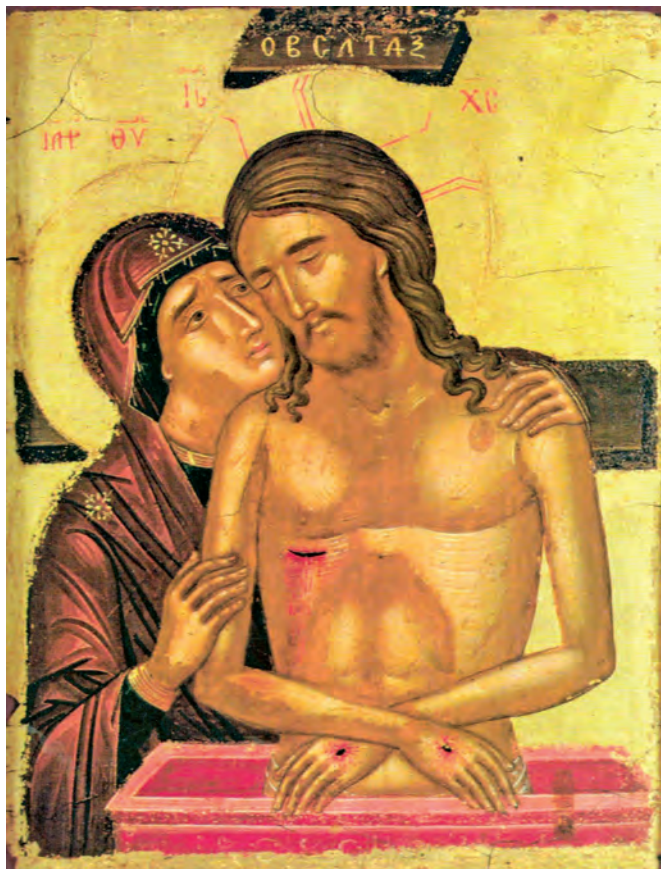
grave, de aceea el a fost combătut, cu tărie și de alți Părinți ai Bisericii, credincioșii fiind îndrumați să se ferească de oamenii trufași, de cei ce socotesc fari-seismul drept virtute și chiar să le atragă atenția asupra greșelii pe care o săvârșesc.

Iată, de pildă, ce scrie Sfântul Ioan Gură de Aur: „Așadar, atunci când vezi pe cineva că se umflă în pene de mândrie, că privește de sus și că ridică sprâncenele, că are numai lucruri scumpe, că amenință și face rău semenilor, spu-ne-i: Pentru ce se trufește cel ce este pământ și cenușă (Eclesiast 10, 9). Încă din această viață începe stricarea fru-mușetii sale”.

Călători fiind acum, prin post și rugăciune, spre praz-nicul Învierii Domnului nostru Iisus Hristos, se cuvine, așa-dar, să ne aplecăm, cu sporită atenție, spre curățirea fapturii noastre de acest păcat al trufiei, pentru că, așa cum afirma cunoscutul om de cultură Horia Bernea, „omul trufaș are un orizont strâmb și dovedește o jal-nică sărăcie spirituală”. De aceea, Sfântul Apostol Pavel îi povățuia pe creștinii din Corint să înlăture trufia și să fie mereu în stare de veghe și de smerenie, așa încât „cel căruia i se pare că stă neclin-tit, să ia seama să nu cadă” (1 Corinteni 10, 12).

Cu alte cuvinte, cel care are o părere foarte bună despre sine, încetează să-și mai vadă păcatele, defec-tele și slăbiciunile, începe a-și minimaliza vinovăția ori o neagă în totalitate. De aici și până la momentul în care își exagerează propriile calități și virtuți, propriile cunoștințe și propria

experiență, desigur net superioare altora, nu este decât un pas. Ajuns într-o asemenea stare, de decădere morală, omul nu numai că-i osândește pe alții, ci începe să-i disprețuiască, să-i fie silă de ei și chiar să le facă rău. Un astfel de om ajunge rapid în situația vameșului despre care scrie Sfântul Evanghelist Luca: „... Dumnezeule, Îți mulțumesc că nu sunt ca ceilalți oameni, răpitori, nedrepti, adulteri, sau ca și acest vameș...” (Luca 18, 11), adică este stăpânit de o aparență evlavioasă, de râvnă falsă, pentru a-i impresiona și stăpâni pe cei de lângă el, ascunzându-și însă cu grijă lipsurile, incultura, răutatea, patimile și nea-

junsurile. Asemenea oameni își pun, de obicei, o mască ce se dorește strălucitoare, impresionantă și sinceră, și joacă o piesă ieftină de teatru care, nefiind adevărată, devine hidoasă, profund respingătoare și de prost gust. Mântuitorul Iisus Hristos, în mustrarea adresată fariseilor și cărturarilor, a biciuit aspru un astfel de comportament, spunând: „*Vai vouă, cărturarilor și fariseilor fățarnici! Că semănați cu mormintele cele văruite, care pe dinafară se arată frumoase, înăuntru însă sunt pline de oase de morți și de toată necurăția. Așa și voi, pe dinafară vă arătați drepti oamenilor, înăuntru însă sunteți plini de fățarnicie și de fărădelege*” (Matei 23, 27-28).

Societatea în care trăim ne-a oferit, din păcate, suficiente exemple de oameni trufași, cuprinși de „slavă deșartă”, de „slavă goală”, adică fără conținut, care au urcat rapid treptele societății, și tot atât de repede s-au prăbușit, pentru că nu aveau talanții, virtuțile, calitățile intelectuale și morale necesare rămânerii pe culmi.

La astfel de oameni, clerici și mireni deopotrivă, care uită de unde au plecat, făcea referire Hristos Domnul prin pilduitoarele Sale cuvinte: „*Cine se va înălța pe sine se va smeri și cine se va smeri pe sine se va înălța*” (Matei 23, 11).

Smerenia, modestia, cumpătarea, buna cuviință, cuminența, respectul față de toți semenii, tineri sau vârstnici, bărbați sau femei, bogați sau săraci, bolnavi sau sănătoși, casnici sau străini, stau la baza relațiilor interumane și împodobesc făptura umană, așa după cum florile împodobesc pământul. Un proverb din vechime, auzit în urmă cu mulți ani, spune așa: „*Frumos e omul, Doamne, când mintea e regina*”. Reformulându-l, zicem: „*Frumos e omul, Doamne, când este împodobit cu slavă și cu cinste*” (Psalmul 8, 5), cu smerenie și cu modestie, cu dragoste față de Dumnezeu și de oameni, cu credință și cu „*podoaba duhului blând și liniștit, care este de mare preț înaintea lui Dumnezeu*” (I Petru 3, 4), iar nu cu trufie, cu mândrie, cu slavă deșartă și cu părere mai mult decât bună despre sine.

Concluzia rândurilor de față ne-o oferă frumoasa cântare bisericească din Duminica Vameșului și Fariseului: „*Prin trufie se împrăștie tot binele, iar prin smerenie piere tot răul, pe care să o îmbrățișăm noi credincioșii, disprețuind în chip hotărât nărvul cel îngâmfat*” (Utrenia din Duminica Vameșului și a Fariseului, canonul, cântarea 1, stihirea a 3-a).

ABORDAREA MISIUNII BISERICII, ÎN ISTORIE

Dr. STELIAN GOMBOȘ

Vorbind despre Biserică și în Biserică – despre rolul și importanța ei, am ajuns la multe definiții ce i se dau Bisericii, cu alte cuvinte am ajuns la o teoretizare, la o nuanțare a detaliilor... Nu știu, în schimb, în ce măsură, împlinim în practică cunoștințele teoretice pe care le cunoaștem despre Biserică și dacă le împlinim în Biserică – acolo unde le este locul și rostul!... Și din cauza acestei stări de fapt există o tensiune: între real și ireal, între istorie și Împărăția lui Dumnezeu. Sau, mai concret, între idealul creștin: care este viața în Iisus Hristos și viața pământească pe care o ducem cu toții. Rezolvarea acestei antinomii, contradicții, nu implică numai acțiunea umană ci și divină. Prin ea, omul, a realizat prea puțin în planul sensului și a destinului său. Când singur vrea să se autodivinizeze, să se facă înger, de fapt el ajunge fiară.

Omnes secundus deus – maximă iluministă și marxistă – este concretizarea acestei căderi. Căutând singur paradisul desăvârșirii a aflat iadul dezumanizării. Tensiunea nu se poate rezolva în sine ci numai în Iisus Hristos. Iar mântuirea noastră se realizează așezându-se sub revelație, nu deasupra ei. Omul căzut refuză revelația, el pune condiție revelației. Erezia, produsul subiectivismului demonic, face ce vrea cu revelația și transmiterea ei prin Biserică. Se uită că natura revelației, nu este o sumă de propoziții, de informații, iar înțelegerea mântuirii nu e una gnostică, teoretică.

Se uită că religia creștină nu este rodul căutării omului ci este istoria căutării omului de către Dumnezeu. În revelație, în această căutare și descoperire, Dumnezeu nu comunică numai adevărul despre El, ci se deschide El însuși și ne arată condițiile mântuirii în El. Unirea omului cu Dumnezeu este scopul revelației, deci umanul este uman numai în Dumnezeu. Această înfiere a noastră în Iisus Hristos se realizează în Biserică. Acesta e mesajul Ortodoxiei și puterea ei unică: accesul la duhul înfierii. Ezeziile caută a-și acomoda lor lucrurile lui Iisus Hristos, patimile, învierea și chiar trimiterea Duhului Sfânt. Dar se uită, în întinericul ce le cuprind, că Iisus Hristos este însuși *Omega apostolos tu Teo*, marele trimis al Tatălui, după expresia Sf. Grigorie Palama. Căci El spune: „N-am venit să fac voia Mea, ci voia Tatălui Meu, care este în ceruri”. Așadar, cine trimite, cine alege, cine este trimisul? Tatăl trimite pe Duhul: „cine vă primește, pe Mine mă primește și cine mă primește pe Mine, primește pe Cele ce M-a trimis pe Mine”. (Mt. 11,40) „Și Eu voi ruga pe Tatăl și alt Mângâietor vă va da vouă ca să fie cu voi în veac”. (In. 14,16) Sfânta Treime este misionară prin însăși trimiterea ei.

Modurile de existență ale lui Dumnezeu se comunică Bisericii. Ea este aleasa și ea este plină de Treime, spune Sf. Vasile cel Mare: ea este aleasa și ea trimite. Sfânta

Treime este baza, modul structurii funcțiilor Bisericii. Taina coborârii Sf. Treimi și taina urcării omului la Ea este esența adevărului, concretizat în această realitate divino-umană care este Biserica. A fi creștin, a fi în Biserică înseamnă a fi în Sfânta Treime. Unirea se face prin Sfântul Botez, în Biserică nu în afară de Biserică, după principiul paulin: Nu ne propovăduim pe noi înșine. Orice propovăduire care-L rupe pe Iisus Hristos de Sfânta Treime, de Biserică, face din ea o simplă învățătură umană.

Mântuirea în Biserică este intrarea în comuniune cu Sf. Treime căci ea, Biserica este locul și spațiul manifestării Sf. Treimi. Iar Biserica se manifestă în Sf. Treime, în care se află nuanțele persoanelor: a Tatălui și a Fiului și a Sf. Duh (Tainele inițierii). De aceea cea mai mică biserică devine Ierusalimul ceresc. Iisus Hristos nu ne mântuiește în primul prin învățătura Lui ci în prin Persoana Sa, care a zis: Eu sunt pâinea vieții (In. 6,35). De aici rezultă inseparabilitatea operei și învățăturii Lui Iisus Hristos de Persoana Sa, și acesta este un principiu dogmatic. Iisus Hristos nu a venit să ne dea numai o gnoză, o cunoștință, un cod moral, sau anumite mistere esoterice, El este prezent în Biserică prin Sfintele Taine. Și de aici rezultă aspectul ființial al mântuirii: El ni se dă cu viața Lui, iar mântuirea este viața noastră în Sf. Treime după cum Sf. Ap. și Ev. Ioan ține să consemneze în cap. 17. Morala se identifică cu persoana Lui Iisus Hristos. La fel revelația nu e o sumă de propoziții sau de doctrine, ea este persoana Lui Iisus Hristos, este viața Sf. Treimi. Dar acestea sunt în Biserică. „Ei uită că ascultarea și smerenia sunt modalități ale existenței în sânul Sfintei Treimi”, după cum spune Sf. Siluan Athonitul. Ei uită că Iisus Hristos „trăiește din eternitate în stare de Fiu”, adică de ascultare.

Nu se poate reduce creștinismul la un simplu moralism sau doctrinalism, căci acestea sunt metode ale misiionarismului neoprotestant. Trebuie să înțelegi, să cauți, să afli că dogma nu este doctrinalism iar morala eticism, ci ele, sunt viață, participare la Dumnezeu.

Dacă „bucuria Tatălui și a Fiului este în Duhul Sfânt”, spune Sf. Grigorie Palama, cum tu faci din iconomia lor în Biserică și în istorie? După slăvita Sa Înviere, Mântuitorul se arată ucenicilor și le spune: Mergând, învățați toate neamurile, botezându-le în numele Tatălui și al Fiului și al Sfântului Duh. Și puțin mai târziu: „Și iată Eu sunt cu voi în toate zilele până la sfârșitul veacului”. (Mt. 28,19-20).

Expresia “toate” arată natura și porunca misiunii. Misiunea se realizează pe baza Scripturii și a tradiției liturgice și patristice, căci Hristos Însuși a zis: „Iar când va veni Acela, Duhul Adevărului, vă va călăuzi la tot adevărul” (In.16,13). Conștiința misiunii trebuie lărgită, iar misiunea Bisericii nu a înțeles alegerea ca supremație.

Dumnezeu te alege, nu ca să te înalțe, ci ca să te coboare, prin slujire. Arhiereul, preotul, diaconul, credinciosul sunt robii Lui Dumnezeu. (Ep. Romani - 9,10,11). E de luat aminte! Orice dezlegare se face pentru ceilalți, Iisus Hristos și-a dat viața pentru toți, suntem aleși, pentru a fi la dispoziția tuturor. În creștinism, alegerea este universală, ucenicii au fost trimiși la toate neamurile. Epistola către Efeseni este cartea eclesiologică a Bisericii.

Prin opera Sa Hristos recapitulează totul, concentrează totul sub un singur cap: El, și aceasta este marea taină că: „păgânii sunt împreună cu noi martori ai aceleiași făgăduințe”. Iisus Hristos rupe peretele vrajbei dintre Israel și păgâni. Aceasta este misiunea Bisericii, marele mister: ea împacă totul și ceea ce este pe orizontal și pe vertical. Misiunea sa este a chemării, a slujirii și împăcării. Referințe speciale avem la Matei – cap.10 și Luca – cap. 9 din ele rezultă legătura indisolubilă dintre evanghelizare și slujire, Biserica făcând prezentă, ca activitate mântuitoare, prezența Lui Iisus Hristos în lume și istorie.

Pe lângă Sf. Taine (avem legătura cu Iisus Hristos), trebuie să se înțeleagă că acest trup al Bisericii este și organizat după concepția paulină, cf. Epistolei către Efeseni. Ortodoxia și Biserica Romano-catolică au o înțelegere bisericească, eclesială, a credinței, deci obiectivă, ca realizare și plenitudine a lui Iisus Hristos. Denominațiunile creștine, ereziile istorice înțeleg individualist cre-

dința. Se uită, sau nu se înțelege că Biserica poate fi contestată nu numai secularistic (sociologic, ideologii ateiste) ci din interiorul ei.

Așadar, Biserica și Iisus Hristos sunt o unitate indisolubilă. Istoria misiunii se identifică cu istoria Bisericii. Istoria ei e relația lui Dumnezeu cu semenii și invers. Neavând o istorie a misiunii, nu ai o istorie a Bisericii, și atunci, ești doar o simplă adunare, un grup de oameni, o apariție meteoritică, stelară pe scena istoriei și a teologiei.

Trebuie să luăm aminte! Relația umanității cu Dumnezeu se înțelege ca realitate istorico – teandrică. Dar mărturisirea în istorie este incomodă pentru societatea bazată pe minciună, înșelăciune și violență. A mărturisi pe Dumnezeu înseamnă a declara război pe viață și pe moarte cu diavolul, a nu mărturisi înseamnă a avea pace cu acesta. Dacă în perioada persecuțiilor, creștinismul era prigonit fiind în afara societății, astăzi se constată o ieșire acesteia din creștinism spre puncte centrifuge ale autoumanizării.

Vocea profetică a Bisericii se aude în istorie, căci nu se concepe, ca propovăduind adevărul să nu mustri păcatul. Glasul ei este aidoma cuvintelor scripturii: „Iată Eu stau la ușă și bat”... Chemarea ei se îndreaptă către toți, și face acest lucru din ziua Cincizecimii, prin vicisitudinile istoriei. Glasul ei străbate veacurile, căci mărturisirea credinței creștine îi aparține doar Ei.

STUDENTIMEA ORTODOXĂ

ANUL XXIII, NR. 14 (174), Februarie 2014

Supliment al revistei „Învierea” editat de Asociația Studenților Creștini Ortodocși Români Timișoara

CRÂMPEIE DE GÂNDURI BUNE

LUMINIȚA CAPLEA,

Facultatea de Automatică și Calculatoare, anul IV

Duminică, 07.12.2014 am continuat drumul nostru prin satele bănățene. De această dată am fost invitați de un părinte fost ascorist, părintele Georgian de la Stamora Dragostea sfinției sale și a preotesei Rahela ne-a întâmpinat de îndată ce am ajuns în sat. După Liturghie, până la Căminul Cultural al satului, am colindat ulițele și așa ne-am anunțat concertul pe care l-am susținut mai apoi.

Drăguți fărtați, iată ne-am aflat,
În glas adunați într-un treg cântat,
Câtând de cu zori pe cei călători
Copii blânzi și două Flori.
Bine v-am găsit cocori,
Vrăbii-n glas și berze-n zbor,
Bine te-am găsit vecine
Să ne petrecem cu bine.

Cum nu se putea să treacă luna fără să mergem să culegem stropi de bucurie și dovleac și mere înfășurate în foița caldă de făină de grâu, ne-am strâns și-n astă lună rece de decembrie să ne mai încălzim nițeluș pe la gâtlej și pe la inimioare.

Și cum copilași în stânga și-n dreapta am aflat, cum ne-am îndreptat piciorușele zglobii în bisericuță nu se prea putea să nu ne folosim de puhoi de diminutive ca să mergem „nițel de-a bușilea”.

Ei, acu nu la propriu – nu de alta, costumele nu ne permiteau – dar și în sens figurativ putem resimți ce-i de simțit când te faci “la citit copil”.

Și ce copii, taică, apăi să îți spui: doi pruncuți, băiat și fată, Muc cel Mic și Ileana Cosânzeana în miniatură, înveșmântată corespunzător pentru o prințesă din ținuturile reci rusești, al cărei nume îl și poartă – Anastasia, două dudu, Florica și Floricica, de-o seamă și de-o asemănare, căci gemene sunt, și bălăioare parc-ar fi scoase din niște cutiuțe cu păpușele de porțelan dar atât de prinse în chicotelile și joaca zburdalnică a veverițelor c-ai spune pe drept că se aseamănă pretenașilor noștri animați din copilărie, Chip și Dale.

Și-apoi mai avem și copilițele-ciocârlii cărora le-a venit rândul să ne colinde ele pe noi și pe-ai lor conșăteni și-apoi noi ăștia mai în vârstă mai la urmă de-am adus cu bucurie o colindă proaspăt scoasă de pe vatra ASCOR-ului s-o împărțim stamorenilor la masă.

Ei și-acu în încheiere ne-am mai strâns așa gândurile și le-am așternut coala, să vă fie de folos și s-aveți Crăciun frumos:

“Cum astăzi mai multe suflete au participat la Sfânta Liturghie, ele au cântat la unison lui Dumnezeu. De asemenea, colindele au făcut să transmită și celorlalți bucuria trăită de noi alături de oamenii simpli ai satelor.” Oana Victoria Onufrei, Facultatea de Litere.

“Adunați în biserica mică din Stamora, unde oamenii încetul cu încetul se adună, începurăm Sf. Liturghie. Liniștea și calmul ce domneau în lăcaș fură sporite de glasurile domoale ale cântăreților și al părintelui, de murmurul de rugăciune al credincioșilor. Un copilăș dragălaș umblă din stânga-n dreapta, stârnind zâmbete calde pe chipurile oamenilor. Nemișcați și cu atenția mărită, ascultăm Balada Brâncovenilor, imn închinat Sfinților Martiri Brâncoveni, și mulțime de colinde ce vestesc apropierea Nașterii Domnului. Versurile lor răsună în întreaga biserică, ecoul lor durând parcă mult după ce slujba s-a încheiat.” Eliza Rîpă, Facultatea de Științe ale comunicării, an I.

GRUPUL PSALTIC ASCOR, ÎN SATUL VOITEG

ELIZA RÎPĂ,

Facultatea de Științe ale comunicării,
specializarea Traducere și interpretare, anul 1

Satul Voiteg. O altă mică bucată de rai. Un loc unde timpul pare să curgă mai încet. Și o biserică ce a rămas la fel de la începuturile sale. O lumină caldă, ce izvorăște parcă din rugăciunile șoptite de mii de suflete și din chipurile sfinților ce veghează asupra credincioșilor, ne întâmpină imediat ce intrăm în locaș. Oamenii, de la mic la mare, ne privesc cu curiozitate, căci și noi ne contopim cu timpul bisericii, îmbrăcați așa cum suntem, în straie românești.

A fost o dimineață plină de rod: o slujbă ce a culminat cu mulți copii primind Sfântul Trup și Sânge, în care vocile noastre au răsunat ca una, o carte pentru cantori veche de peste 100 de ani a fost trecută din mână în mână de ascoriști curioși, iar localnicii ne-au inclus în mijocul lor, oferindu-ne și nouă din obiceiurile lor, un prosop cu lumânare spre mântuirea celor adormiți.

Gospodinele au dorit să ne facă o surpriză. În școala generală din sat, al cărei miros specific a trezit amintiri dragi din copilăria noastră, suntem întâmpinați de o masă încărcată cu bunătăți. Prăjituri de toate felurile, făcute în casă, fructe și mâncare sățioasă au fost primite cu grație, acest ospăț fiind și prilej de a mai sta la povești cu părintele, de a programa o altă vizită. Sperăm noi, cât mai curând.

După o masă îndestulătoare, a venit vremea să ne folosim și noi de terenul de sport din sat, prilej de a

strânge legătura dintre noi, dar și de a ne destinde după sesiunea semestrului întâi. Un joc amuzant de-a șoarecele și pisica, câteva partide de fotbal (la care au participat și doi localnici), badminton, frisbee, multe poze și o bătaie cu zăpadă în urma cărora oboseala ne-a convins să luăm drumul înapoi spre casă.

Și iată că o altă zi plină de voie bună a trecut, lăsând-ne cu o mulțime de noi amintiri ce ne vor face să zâmbim oricând ne vom gândi la ele. Un alt sat care ne-a primit cu brațele deschise. Și un alt prilej de a ne bucura de vremea frumoasă de început de februarie.

DUMNEZEU S-A FĂCUT OM

IONUȚ BLIDAR

Dumnezeu s-a făcut om, s-a făcut om pentru a ne fi aproape, pentru a fi întru noi. A fi creștin înseamnă a trăi realitatea aceasta adânc, în fiecare clipă. Dorința necreștină este însă mereu vie în noi, o dorință în aparență deloc rea ci chiar virtuoașă. Prăznuim ca și cum ar fi ceva diferit de noi. Ne gândim că Nașterea Domnului s-a petrecut...atunci... și cumva stilizăm icoana Nașterii din Betleem, o facem ori prea nobilă și supra-pământescă ori prea comercială, strălucitoare de fericire facilă oferită la pachet cu vestea cea bună. Dorim să ne fie bine spiritual și omenește. Dorim să fim mai buni și să gustăm magia sărbătorilor. Ne uităm cu admirație la acest copilăș dumnezeiesc din iesle și ne spovedim gândindu-ne că noi suntem păcătoși și răi și nevrednici de un așa Mântuitor. Se și spune: să ne gătim ieslea sufletului ca în ea să se nască Hristos.

Dumnezeu s-a făcut mic, ca unul dintre noi. Dumnezeu s-a făcut om, un om oarecare...pare greșit dar este astfel. Domnul nostru, Cuvântul lui Dumnezeu s-a făcut un om oarecare, un fiu de femeie simplă. Toate calitățile unice ale Preacuratei și însăși dumnezeirea Mântuitorului nu s-au manifestat întru măreția lumii. Treptat și mereu smerit Domnul s-a făcut cunoscut întru Slava Sa. Păstorii cei care erau lepădătura societății iudaice și magii păgâni au fost cei dintâi adoratori ai lui Hristos. Nu erau la iesle nici preoții Legământului, nici leviții, nici cărturarii, nici rabinii, nici măcar oamenii de bun simț din Betleem, cei ce mer-

geau la sinagogă și făceau pelerinaje la Templu nu au venit pentru a cinsti Cuvântul lui Dumnezeu făcut om pentru ei. Nu au venit pentru că Domnul s-a făcut un om banal, un om între oameni, un om ce nu atrăgea atenția celorlalți. Doar Duhul lucrând tainic în inima celor chemați l-a descoperit pe Hristos. Preacurata, Iosif, păstorii și magii, toți au fost chemați de Dumnezeu spre a fi slujitori ai Cuvântului, fiecare în felul său cu un rol mai mare sau mai mic. Dar toți cei adunați la iesle au slujit umanitatea întreagă care dormea în noaptea sfântă a Crăciunului. Dar tocmai pentru această umanitate ce dormea Dumnezeu s-a făcut om. S-a făcut om nu ca să impresioneze și să sperie, nu ca să ne ceară să fim buni mai înainte de a veni la El ci ca să intre în noi prin Carnea Sfântă a Trupului Său, ca să intre în carnea vieții noastre, ca să se facă una cu noi, ca să ne facă creștini căci doar a fi creștin înseamnă A FI cu adevărat.

Hristos s-a făcut mic ca să fie întru cei mici. Hristos s-a născut în peștera întunecată a lumii pentru a sta în peștera întunecată a ființei noastre. În peștera, pe drumurile Palestinei și pe Cruce, Iisus Domnul a predicat pocăința, a chemat la El pe oricine, nu există păcat, viață, întâmplare, problemă, situație, stare care să ne facă nevrednici de Dumnezeu, pentru că Dumnezeu a venit în pântecul Mariei, a luat trup din trupul ei, s-a făcut om și s-a născut în peștera mea și a ta, în peștera tuturor. Nu s-a născut în loc curat, în templul din Ierusalim, în sinagogă, nici măcar într-o casă bine rânduită de oameni buni, ci s-a născut în peșteră de tâlhari, în mizerie, întuneric, frig și precariatate. Toate acestea pentru a ne spune, TE IUBESC, pentru a ne cuceri inimile, pentru a se lipi de noi, pentru a nu se mai dezlipi de noi niciodată. Să luăm aminte, să îl lăsăm să intre întru noi, să trăim

conștienți că îl avem, că e al nostru, că Dumnezeu cerului și al pământului, că Unicul Fiul al Părintelui veacurilor este fratele nostru, este de acum unul dintre noi, este Cel ce s-a lipit de carnea noastră, de viața noastră, de noi.

Crăciunul nu trece, nu se încheie cu Boboteaza ci continuă zilnic ca Lumină și Înnoire, ca Adevăr și Viață. Crăciunul e Hristos și Domnul este viața noastră. Aceasta nu înseamnă sentiment religios și practică pioasă, sau nu înseamnă doar asta ci înseamnă tot, înseamnă la bine și la rău să trăim nunta cu Dumnezeu, nunta inimii noastre omenești unite cu Dumnezeu, înseamnă să stăm

mână în mână cu Tatăl nostru, înseamnă să îl chemăm neîncetat peste noi pe Duhul Sfânt, înseamnă să o avem pe Maria ca mamă și Doamnă, înseamnă să fim una cu sfinții, la bine și la greu, în virtute și în păcat, în ispită și în bucurie. Înseamnă să nu mai trăim fără Hristos, să îi spunem lui toate durerile noastre, să ne împărtășim mereu cu Trupul și Sângele Lui, să îl ascultăm în Vechiul Testament, în Psalmi, în Evanghelie, în scrierile Apostolilor, în mărturisirea Sfinților și a Sfințelor, înseamnă să îl căutăm în toate, în cultura lumii, în frumosul din prejurul nostru și mai ales în oamenii de lângă noi. Înseamnă să iertăm și să ne iertăm, să trecem cu rugăciune peste relele ce ni le fac ceilalți și să nu ne lăsăm deznădăjduiti și opriți din drum de răul din noi înșine și din societate, înseamnă să fim creștini, să stăm una cu Iisus Hristos, născut în ieslea din Betleem, Dumnezeu Cuvântul Tatălui, făcut om ca noi și pentru noi.

POSTUL DINAINTEA POSTULUI

IONUȚ BLIDAR

Cu Duminica Vameșului și a Fariseului se deschide pregătirea noastră pentru participarea la Învierea Domnului Hristos. Sunt două săptămâni fără post alimentar în care slujirea liturgică din timpul săptămânii urmează rânduiala zilelor obișnuite.

E important să știm aceste două detalii pentru că ele ne fac pe noi să înțelegem că dimpreună cu ucenicii lui Hristos, stând lângă Domnul și privind cum el vindecă pe cei bolnavi, eliberează pe cei ferecați de patimi și duhuri necurate, dă viață celor morți, vestește Împărăția lui Dumnezeu și stă în mijlocul poporului Său (toate acestea ne sunt vestite prin Evangheliile, lecturile și imnele zilelor "obișnuite") ne bucurăm și începem să simțim cum viața noastră primește sens și se înveșnicește.

Domnul însă ne cheamă ca și pe ucenici să începem o călătorie mai grea pe care El trebuie să o facă, aceea spre Ierusalim, spre a pătimi pentru noi, spre a lua asupra sa păcatele, neputințele, bolile, durerile noastre, spre a se pogori în mormântul morții noastre, spre a birui iadul și spre a învia a treia zi rezidind firea omenească.

Aceste săptămâni de pregătire dinaintea Marelui Post sunt un timp de odihnă și cercetare. Nu suntem grăbiți de slujbele lungi ale Postului, nu ne este foame din cauza nemâncării, nu avem multe de împlinit în rânduiala noastră de rugăciune.

Avem deci răgaz să intrăm în duhul ascezei prin meditarea la Cuvântul lui Dumnezeu, apoi prin citirea și recitarea în rugăciune a cântărilor din Triod.

Avem două săptămâni în care în centrul rugăciunilor noastre trebuie să fie troparele și canoanele Vecerniei și Utreniei Duminicii.

În săptămâna în care nu vom mai mânca carne dar vom putea folosi alimente pe baza de lapte, fiecare zi va avea imnurile ei, dar acum avem la îndemână pentru cele două săptămâni, imnurile Duminicilor, să le cercetăm cu mare atenție!!!

Primul mesaj al Bisericii în vremea aceasta este: *"Fraților, să nu ne ruăm asemenea fariseului, că tot cel ce se înalță pre sine, va fi umilit, ci să ne smerim înaintea lui Dumnezeu, strigând în vremea postirii, precum vameșul, Dumnezeu, milostivește- Te spre noi*

păcătoșii!" (prima stihire a Vecerniei Duminicii I a Triodului, diortosire proprie).

Domnul însuși ne spune: "că oricine se înalță pe sine se va smeri; iar cel care se smerește pe sine se va înalța." (Evanghelia Duminicii I a Triodului, Lc. 18,14).

Iar Sfântul Pavel ne învață că "toți care voiesc să trăiască cucernic în Hristos Iisus vor fi prizoniți" (Apostolul Duminicii I a Triodului, II Tim. 3, 12).

Post, smerenie, prigonire... iată trei realități care ne sunt dăruite ca viață în aceste zile ale pregătirii noastre. Cum să înțelegem postul dacă în aceste două săptămâni alimentația noastră va fi aceeași? Cum să trăim prigonirea dacă ne e teamă și greu în încercări? Cred că SMERENIA este cea care întrupează celelalte două cuvinte vii ale mântuirii noastre, postul și prigonirea. Smerenia este trăirea în adevăr.

Noi suntem plini de probleme interioare, suntem oameni ce își doresc o viață fericită, plină de iubire și pace dar dacă suntem onești cu noi înșine ne dăm seama că ne e greu și că ni se pare că nu putem ajunge la limanul odihnitor al bucurie în Hristos, al părtașiei cu familia, cu colegii, cu apropiații noștri în armonie și bunăstare spirituală și materială. Suntem fărâmițați

și împrăștiati. Și chiar din această durere a noastră trebuie să plecăm, nu de altundeva. Postul care ni se cere în aceste zile de "nepost" este cred eu, acela de a privi în noi cu calm și înțelegere, chiar cu milă pentru noi înșine, o milă izvorâtă din smerenie.

Să ne vedem păcătoși, nu pentru că așa e bine și duhovnicesc, nu pentru că trebuie să împlinim un standard moral, ci pentru a ne putea lăsa vindecați de Hristos, medicul cel veșnic care umblă pe strada vieții noastre și dorește să ne facă una cu El.

Va fi greu, va fi o prigonire. Noi înșine ne vom prigoni pentru că deschizând camera întunecoasă a inimii noastre ne va dura să recunoaștem că suntem răi și decăzuți, că nu suntem stăpânii existenței noastre ci mai degrabă crunți tirani. Dar va fi o prigonire dătătoare de eliberare.

Dacă păcătuiind ne prigonim spre moarte, pocăindu-ne și plângând în fața Tatălui nostru, ne vom redescoperi fiii ai Săi în Domnul Hristos și ne vom pregăti inimile pentru venirea Mângâietorului, pentru sălășluirea în noi a Vieții noastre, a harului și luminii Duhului Sfânt.

Sfântul Ioan Gură de aur aseamănă modul de a se ruga a Fariseului și a Vameșului cu două care ce se întrec într-o cursă. În carul Fariseului stau împreună cuminența și mândria iar în cel al Vameșului sălășluiesc la un loc păcătuirea și smerenia. Carul păcătuirii întrece pe cel al cuminenței. Paradoxal o viață spurcată e mai sfântă în ochii lui Hristos, decât o viață trăită în credințioșie și moralitate.

Secretul este, spune Sfântul Ioan, SMERENIA. Carul smereniei surpă carul mândriei și face din mârtoaga slăbănogită a păcătuirii, un armăsar viguros, căci smerenia cheamă pe Dumnezeu și unde Domnul vine toate se înnoiesc.

Iată drumul pregătirii noastre. Îi punem înaintea sărăcia, boala, vidul inimii noastre, Celui ce s-a făcut om pentru noi, Celui ce ne-a zidit pe noi, Celui ce a murit și a înviat pentru noi și a purtat firea noastră la dreapta Tatălui, trimițând apoi pe Duhul Sfânt ca noi să fim plini de Viața Sa, ca în locul morții să fie iubirea Preasfintei Treimi. Iată la ce ne cheamă Biserica.

Lecturile biblice rânduite în perioada aceasta, troparele și canoanele Triodului, Octoihului și Mineielor, rânduielile de rugăciune și cuvintele Sfinților Părinți sunt viața cea nouă pe care trebuie să o aducem în noi. Să nu ne lenevim în a cerceta în rugăciune comoara Bisericii.

Cum spunea Părintele Teofil, în slujbe avem vuietul Duhului și înlocuind gândurile împrăștiate și îmbolnăvitoare cu gândul lui Hristos ascuns în Scriptură și Liturghie, vom vedea cum treptat agonisim bucuria, înnoirea, sănătatea și binecuvântarea veșniciei lui Dumnezeu.

PERIODIZAREA ANULUI BISERICESC

Preot NICOLAE LUPȘESCU

Istoria lumii a început cu o sărbătoare. Dumnezeu a făcut lumina și apoi lumea, iar îngerii se bucurau slăvindu-L pe Dumnezeu. Din veșnicia plinătății Sale, Dumnezeu Se revarsă în timp, în creația Sa, ca și pe ea, prin Biserica zidită ca o recapitulare a creației, să o umple de viața Sa veșnică. Zilele creației (etapele, veacurile – cum le numește Sfântul Maxim Mărturisitorul)¹ și toate cele cuprinse în ele au ca și izvor, dar și ca țintă, pe Hristos – Logosul divin. El este Alfa și Omega, Începutul și Sfârșitul cel nesfârșit al creației și al timpului. Iar descoperirea lui Iisus Hristos ca și Creator și Mântuitor al lumii pune și începutul anului bisericesc, al timpului liturgic. Ca să facă o distincție tranșantă între kronos (timp liniar) și kairos (timp favorabil)², Biserica, deși se folosește de calendarul astronomic civil, a ales ca anul liturgic eclesial să nu înceapă la 1 ianuarie, ci la 1 septembrie, pentru că, după tradiția moștenită din Legea Veche, în aceasta zi (care era și începutul anului civil la evrei) s-a început creația lumii și tot în aceasta zi și-a început Mântuitorul Hristos activitatea Sa publică, atunci când a citit în sinagogă cuvintele proorocului Isaia (cap. LXI, 1-2) : „Duhul Domnului peste Mine, pentru ca Mănsă să vestesc săracilor...”, să vestesc anul bineplăcut Domnului” (Luca IV, 18-19).

Începutul Anului Nou bisericesc a fost instituit de către Sfinții Părinți la Sinodul I de la Niceea, când s-a rânduit să se sărbătorească data de 1 septembrie ca un început al mântuirii creștinilor, în amintirea intrării lui Hristos în mijlocul adunării evreilor vestind tuturor „anul bineplăcut Domnului». S-a hotărât de către Sfinții Părinți (318) participanți la Sinodul I Ecumenic de la Niceea din anul 325, pe considerentul că începutul activității de propovăduire a Evangheliei de către Mântuitorul nostru Iisus Hristos s-a făcut la începutul lunii septembrie, deoarece după calendarul iudaic intrarea în sinagoga din Nazaret (Luca 4, 14-19) a Mântuitorului, după întoarcerea din pustia Carantaniei, a fost în luna a șaptea, numită Tișri³ (care corespunde în calendarul nostru lunii septembrie). Evreii încep calendarul cu luna Tisri, adică cu septembrie. În prima zi din luna septembrie, evreii aveau zi de odihnă și aduceau Domnului ardere de tot. Mai existau și alte motive pentru care evreii serbau în mod deosebit luna septembrie. În aceasta luna, apele potopului au scăzut și corabia lui Noe s-a oprit pe Muntele Ararat; Moise a coborât de pe Sinai cu tablele Legii; s-a început construirea cortului Domnului.⁴

1 <http://www.razbointrucuvant.ro/2012/09/01/inceputul-anului-nou-bisericesc-1-septembrie>

2 Ibidem

3 http://basilica.ro/stiri/-anul-nou-bisericesc_9631.html

4 <http://www.crestinortodox.ro/religie/1-septembrie-inceputul-unui-an-bisericesc-69499.html>

De această dată de 1 septembrie, când noi prăznuim începutul anului bisericesc, este legată de istoria mântuirii. Pe parcursul unui an bisericesc se rezumă lucrarea de mântuire de la creație și până la sfârșitul lumii. Biserica Ortodoxă marchează aceste lucruri prin sărbătorile care sunt prăznuite în lunile de început și final de an. Astfel, anul bisericesc se încheie în luna august, când avem sărbătorile Adormirii Maicii Domnului, pe data de 15, și Tăierea Capului Sfântului Ioan Botezătorul, pe data de 29 august, cel mai mare prooroc de până la venirea Mântuitorului.⁵ Aceste două sărbători ne vorbesc despre viața veșnică. Sfântul Ioan, ca prooroc al pocăinței, îndeamnă în cuvântul său: „Pocăiți-vă că s-a apropiat împărăția cerurilor”, propovăduirea pocăinței, condiție pentru intrarea în împărăția cerurilor, dar și venirea împărăției lui Dumnezeu, încheierea veacului acestuia și începutul eshatonului. Sfârșitul anului bisericesc, ca de altfel și începutul lui, este sub ocrotirea și binecuvântarea Sfintei Fecioare Maria, prin praznicul Adormirii și Nașterii. Adormirea Maicii Domnului nu este decât trecerea de aici în veșnicie, cum spune și troparul sărbătorii: „Mutate-ai la viață fiind Maica Vieții...”. Analizând semnificațiile teologice ale anului bisericesc, părintele profesor Boitan Florian, de la Seminarul Teologic Ortodox din București, spune că „fiecare an nou este anul mântuirii. Timpul este rânduit de Dumnezeu pentru mântuire. Timpul este sfințit prin Întruparea Domnului Hristos și rânduit pentru dobândirea unei existențe fericite în veșnicie”.⁶ Mulți Sfinți Părinți accentuează ideea că timpul pe care omenirea îl parcurge de la Înălțarea lui Hristos până acum este timpul așteptării celei de-a Doua Veniri a Mântuitorului, este timpul pregătirii pentru marea întâlnire cu Dumnezeu. Așa mărturisim și în Crez, în ultimul articol: «Aștept învierea morților și viața veacului ce va să fie». Împărăția lui Dumnezeu este în mijlocul nostru, iar noi, prin ceea ce lucrăm în intervalul vieții noastre pământești, pregătim intrarea noastră în împărăția lui Dumnezeu. Biserica, prin rugăciunile ei, prin Sfintele Taine pe care le săvârșește spre sfințirea și apropierea noastră tot mai mare de Dumnezeu, caută să ne întregze în atmosfera împărăției cerești.

Într-un alt context, legat de ciclul agrar, septembrie este prima luna de toamnă, când se adună roadele și se mulțumește lui Dumnezeu pentru cele dăruite. Se încheie vechiul an agricol și se începe un nou an agricol, acum pregătindu-se semănăturile de toamnă. Așadar, orice sfârșit este un început, după cum, și în viața fiecărui om, sfârșitul viețuirii pământești face trecerea spre

5 Anul Nou Bisericesc publicat în Ziarul Lumina din data de 30 august 2009.

6 Ibidem.

ultima etapă, viața veșnică. De aceea se prăznuiesc zilele martiriului sau trecerii la cele veșnice a sfinților, fiindcă acestea sunt momentele nașterii lor duhovnicești, pentru viața de dincolo. Pildele lor vin să întărească această realitate că, prin moarte, noi nu intrăm în neființă, ci trecem dincolo, într-una din acele stări, raiul sau iadul.⁷ Din punct de vedere social, în vechime anul avea alte repere. Erau cele două sărbători, cea de primăvară, a Sfântului Mucenic Gheorghe, și cea din toamnă, a Sfântului Dimitrie. Aceste praznice, care se suprapuneau peste anotimpurile în care încep și se încheie muncile agricole, aveau în vedere activitatea umană legată de cultivarea pământului. Sfinții Părinți au rânduit ca în perioada toamnei să se citească pericopele evanghelice cu bogatul nemilostiv, cu bogatul căruia i-a rodit țarina, cu tânărul bogat, pentru a căuta să sensibilizeze pe cei avuți, fiindcă se apropia iarna și pentru cei săraci era foarte greu. Biserica a avut grijă să rânduiască în perioada aceasta, de toamnă (în jurul datei de 16 octombrie), citirea pericopei evanghelice care se referă la pilda semănătorului. Odată cu semănatul pământului trebuia ca și cuvântul lui Dumnezeu să fie pus în pământul cel bun al sufletelor credincioșilor. Decalajul de 4 luni între începutul Anului Bisericesc și Anul Nou are o explicație simbolică și administrativă: toamna este anotimpul socotelilor lumești și duhovnicești. Pentru a putea pune „un început bun” pentru perioada următoare; la fiecare început de An Bisericesc, creștinii fac ca o recapitulare a raiului: așa cum se strâng roadele pământului, tot așa începe un nou „ciclu al mântuirii”.⁸ Explicația administrativă arată că în biserică, după încheierea verii, are loc întrunirea sinodului local - în cadrul căruia se face un bilanț și se stabilesc perspectivele pentru anul următor.

⁷ Ibidem

⁸ <http://www.calendarintercultural.ro/agenda.php?detalii=6262&eventdate=1409518800>.

Sărbătoarea începutului Anului Bisericesc este un fel de revelion duhovnicesc. Anul liturgic marchează etape duhovnicești ale creșterii în Dumnezeu, deci scopul lui este formarea și creșterea lui Iisus Hristos în oameni.

O ultimă semnificație legată de acest termen derivă din faptul că de la 1 septembrie calculau romanii anii indictionului. În Sinaxarul peste tot anul de la finalul Ceaslovului, la ziua dintâi a lunii septembrie citim că se face pomenirea anului nou bisericesc și începutul indictionului. Indictionul (de la latinescul *indictio*)⁹ este o perioadă de 15 ani, al cărui prim an se numește și indictionul întâi și așa mai departe, până la al 15-lea, după ordinea lor. Terminându-se, astfel, evoluția celor 15 ani, începe iarăși o nouă perioadă, la care, de asemenea, anul întâi se numește indictionul întâi până la al 15-lea an. Indictionele sunt de trei feluri: Indictionul constantinopolitan, care începe la 1 septembrie; Indictionul Cezarului (împărațesc) sau constantinian, începând de la 24 septembrie, și Indictionul papal sau roman, care începe la 1 ianuarie.¹⁰ Termenul acesta își are numele de la tributurile extraordinare, destinate pentru plata soldaților (acest fel de tributuri se numeau *indictiones*). Mai greu este să se răspundă la întrebarea: de ce perioada are 15 ani sau de când s-a introdus pentru prima oară indictionul. Regula practică pentru a găsi al câtelea an al indictionului este un an oarecare după Hristos, este următoarea: se adaugă 3 la anul respectiv și, apoi, se împarte totul la 15 și, dacă împărțirea este fără rest, anul indictionului este 15, iar dacă rămâne un număr, acesta va fi anul indictionului.

Biserica prăznuiește începutul anului creștinesc în locul celui vechi, călăuzindu-se la viața cea nouă, cum spune Sfântul Apostol Pavel: „Împreună cu El ne-am îngropat prin botez întru moarte: precum Hristos a

⁹ http://basilica.ro/stiri/-anul-nou-bisericesc_9631.html.

¹⁰ Ibidem.

înviat din morți prin slava Tatălui, așa și noi întru înnoirea vieții să umblăm”(Romani 6, 4). Înainte de înălțarea Sa la cer, Mântuitorul a făgăduit Sfinților Sai Apostoli : „Iată, Eu voi fi cu voi în toate zilele, până la sfârșitul veacului.”(Matei XXVIII,20). Potrivit acestei făgăduințe, Biserica a fost preocupată încă de la început să asigure și să facă simțită prezența spirituală, nevazută, dar reală și perpetuă, a Mântuitorului, în mijlocul credincioșilor ei, în tot timpul vieții lor.¹¹ Cum ? Căutând să întrețină mereu vie amintirea vieții, a învățaturii și a faptelor Domnului, precum și a Sfinților, în mintea și viața de toate zilele a credincioșilor, prin comemorarea periodică a acelor fapte.

Prin sărbătorile, posturile, diferitele pomeniri și slujbele bisericești, care se succed și revin într-o anumită ordine în fiecare zi și în fiecare an, noi nu numai ca reîmprospătăm în minte sau comemorăm, ci și reținem, oarecum, periodic, momentele importante din viața și activitatea Mântuitorului, precum și din întreaga istorie sfântă a mântuirii, cu persoanele și evenimentele ei mai de seamă, dinaintea de venirea Domnului și de după înălțarea Lui la cer.¹² Astfel subdiviziunile calendaristice ale timpului sunt: ziua cu toate momentele ei diferite, săptămâna, luna și anul.

În cultul creștin ziua liturgică nu începe cu miezul-noptii sau cu dimineața, ca în măsuratoarea civilă (laică) a timpului, ci cu seara. Ziua liturgică este adică intervalul de timp dintre două seri consecutive. De aceea, sărbătorirea și slujba oricărei zile liturgice începe cu Vecernia din ajunul zilei respective, care este cea dintâi dintre Laudele bisericești zilnice. Datina aceasta este moștenită din tradiția iudaică de socotire a timpului,¹³ așa cum o vedem concretizată, de exemplu, în referatul biblic al zidirii lumii, unde zilele creației sunt numărate începând cu seara și continuând cu dimineața: „Și a fost seară și a fost dimineață, ziua întâi... Și a fost seară și a fost dimineață, ziua a doua...” (Facere I, 5, 8 ; cf. și Lev. XXIII, 32). Fiecare zi din cursul anului este consacrată amintirii sau comemorării unui moment sau eveniment din istoria sfântă a mântuirii, din viața și activitatea Mântuitorului, a Sfintei Fecioare, a Sfinților Apostoli sau a unui sfânt (uneori a mai multor sfinți), așa precum ne arată calendarul bisericesc din fiecare an. Din punctul de vedere al importanței lor în viața religioasă, zilele liturgice se împart în două : zile de rând (lucratoare) și zile de sărbătoare. Tot din cultul iudaic a moștenit Biserica creștină și împărțirea zilelor în Ceasuri, pe care evreii o adoptaseră și ei de la asiro-babilonieni.¹⁴ Lăsând la o

parte nopțile (care erau împărțite, ca și la romani, mai întâi în trei sferturi și apoi în patru sferturi, numite străji sau vegheri), ziua (adică intervalul de timp de dimineața până seara, socotit de 12 ore) era împărțită în patru sferturi de câte trei ore fiecare, numite Ceasuri.

Exemplul:

Ceasul I, cuprinde primele trei ore ale dimineții (aproximativ între orele 6-9 a.m. în vremea echinocțiilor de primăvară și de toamnă) ;

Ceasul III, cuprinde a doua parte a dimineții (aproximativ între orele 9-12 a.m.) ;

Ceasul VI, cuprinzând al treilea sfert al zilei (amiaza), aproximativ între orele 12-15 ;

Ceasul IX, cuprinzând al patrulea și ultimul sfert al zilei(seara), adică aproximativ orele 15-18 în vremea echinocțiilor de primăvară și de toamnă.

Un an bisericesc complet are 52 săptămâni (365 : 7), dar de la un Paște până la altul pot fi mai multe sau mai puține săptămâni, din cauza datei variabile a acestei sărbători : de exemplu, când Paștile din anul curent cade la o dată mai înaintată (târzie), iar cel din anul viitor la o dată mai devreme, numărul săptămânilor dintre acești doi Paști consecutivi e mai mic de 52 ; dacă însă, dimpotrivă, Paștile dintr-un an oarecare cade mai devreme, iar cel din anul următor mai tarziu, numărul săptămânilor dintre ele este mai mare de 52.

În cadrul săptămânii, fiecare zi (luni, marți etc.) este închinată, în serviciul liturgic, pomenirii unuia (unora) dintre persoanele sau momentele de seamă ale istoriei sfinte, toate în directă legătură cu persoana și cu activitatea Mântuitorului și care, deci, pentru importanța lor, sunt comemorate săptămânal, deci de 52 ori pe an.

Astfel, Duminica este ziua sau sărbătoarea săptămânală a învierii Domnului, cel mai mare eveniment din istoria sfântă a mântuirii.

Lunea este închinată cinstirii Sfinților Îngeri, care au fost creați înaintea oamenilor și au slujit mântuirii acestora, ca trimiși ai lui Dumnezeu, ca vestitori ai voii Lui și ca mijlocitori între Dumnezeu și oameni.

Marțea este închinată amintirii celor mai vechi dintre sfinții calendarului creștin în ordine cronologică, adică Sfinții Prooroci în general, și îndeosebi Sfântul Ioan Proorocul, Înaintemergătorul și Botezătorul Domnului.

Miercurea și vinerea sunt închinare Sfintei Cruci și Sfintelor Patimi ale Domnului, pentru că miercuri au făcut sfat cărturarii și arhieriei ca să-L prindă pe Iisus, iar vineri L-au răstignit pe Cruce.

Joia este închinată amintirii Sfinților Apostoli, pentru că Joia a avut loc Cina cea de Taină, la care Mântuitorul a întemeiat Sfânta Liturghie, în prezența Sfinților Apostoli, cărora Domnul le-a dat poruncă și puterea de a face această slujbă întru pomenirea Sa. Tot joia se pomenește și Sfântul Ierarh Nicolae, arhiepiscopul Mirelor Lichiei.

11 <http://www.crestinortodox.ro/liturgica/calendarul/anul-bisericesc-liturgic-subdiviziunile-70735.html>.

12 Pr.Prof.Dr. Ene Braniște, „ Liturgia Generală cu noțiuni de artă bisericească și pictură creștină, Ediția a-II-a revizuită și completată, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 1993, pg. 128.

13 Ibidem, pg. 129.

14 Ibidem.

Sâmbăta este închinată amintirii tuturor morților și în primul rând a sfinților mărturisitori și mucenici, care și-au dat viața pentru Hristos sau au pățimit pentru biruința credinței creștine în lume¹⁵.

Ceva mai puțină importanță are în cadrul anului bisericesc împărțirea timpului în luni. Dacă în viața socială luna are atâta importanță ca unitate de măsură a timpului (mai ales în latura economică-financiară), nu tot așa stau lucrurile în sectorul vieții religioase și îndeosebi în domeniul cultului ortodox,¹⁶ unde rolul fundamental din punct de vedere cronologic îl are săptămâna. Împărțirea anului bisericesc ortodox în luni a dat astfel naștere celor 12 mineie (cărțile de ritual care cuprind slujbele sfinților din fiecare lună).

Anul bisericesc are un ciclu fix de date care comemo-rează sfinții pomeniți în fiecare zi, începând din 1 Sep-tembrie până la sfârșitul lunii August și un ciclu mobil, concentrat în jurul datei fluctuante a Sfințelor Paști. Acest ultim modul, care are în centru comemorarea vie-ții și activității mântuitoare a Mântuitorului Iisus Hristos este împărțit în: perioada Triodului (calendarul prepas-cal, care cuprinde 10 săptămâni înaintea Paștilor), peri-oada Penticostarului (calendarul pascal propriu-zis, care cuprinde 8 săptămâni - de la Înviere până la Pogorârea Sfântului Duh) și perioada Octoihului, din restul anului, care variază între 26 și 40 de săptămâni / în funcție de fluctuația datei pascale (toate aceste perioade nu încep și nu se sfârșesc la date calendaristice fixe, ci variază de la an la an, în funcție de Ziua Învierii).¹⁷

În centrul istoriei mântuirii noastre și al activității răscumpărătoare a Mântuitorului stă Jertfa Sa, adică Patimile și moartea Sa pe Cruce, urmate de Învierea Sa din morți; tot așa în centrul sau inima anului bisericesc stau Paștile sau sărbătoarea Învierii, cu săptămâna Sfințelor Patimi dinaintea ei.

a) Perioada Triodului ține de la Duminica Vameșului și a Fariseului (cu trei săptămâni înainte de începutul postului Paștilor) până la Duminica Paștilor (total 10 săp-tămâni). Primele trei săptămâni din această perioadă alcătuiesc vremea de pregătire sufletească în vederea începerii postului, iar restul de șapte săptămâni - adică însuși postul Paștilor este vremea de pregătire, prin pocăință, post și rugăciune, pentru marea sărbătoare a învierii, precedată de amintirea Patimilor Celui ce S-a răstignit pentru noi.¹⁸

b) Perioada Penticostarului ține de la Duminica Paș-tilor până la Duminica I-a după Rusalii sau a Tuturor Sfinților (total opt săptămâni). Această perioadă este una specială, deoarece ea este luminată de Înviere, pre-cum și de arătările Mântuitorului pentru a ne încredința pe fiecare de de învierea Lui și a noastră.

¹⁵ Ibidem, pg. 131-132.

¹⁶ Ibidem.

¹⁷ Ibidem, pg. 134.

¹⁸ Ibidem.

c) Perioada Octoihului ține tot restul anului, adică de la sfârșitul perioadei Penticostarului până la începutul perioadei Triodului. Este cea mai lungă perioadă din cur-sul anului bisericesc. Durata ei variază între 40-26 săp-tămâni, fiind în funcție de data Paștilor: cu cât într-un an oarecare Paștile cad mai devreme, iar în anul următor mai târziu, cu atât perioada Octoihului dintre ele e mai lungă; dimpotrivă, cu cât într-un an oarecare Paștile cad mai târ-ziu, iar în anul următor mai devreme, cu atât perioada Octoihului dintre ele se scurtează. De altfel, toate aceste trei perioade, fiind dependente de data variabilă a Paștilor, încep și sfârșesc nu la date fixe, ci variabile de la an la an.¹⁹

Fiecare din aceste trei perioade ale anului bisericesc are în centrul ei un moment liturgic, către care gravitează toate celelalte sărbători ale ei. Octoihul are ca sărbătoare centrală (culminantă) Nașterea Domnului, urmată de Bobotează (ambele praznice se sărbătoreau la început în aceeași zi); Triodul culminează cu Vinerea Patimilor; Penticostarul se începe cu Paștile și se încheie cu Rusalii-le (Pogorârea Sfântului Duh), cele mai mari sărbători ale creștinătății. Fiecare din aceste perioade reînnoiește sau comemo-rează anual o anumită latură sau parte din viața și activitatea Mântuitorului. Astfel, perioada Octoihului comemo-rează și sărbătorește evenimentele dinainte de venirea Mântuitorului, până în ajunul Patimilor Sale; cu alte cuvinte, reînnoiește activitatea profetică, didactică sau învățătoarească a Domnului, în care El a dat lumii învâ-țătura divină a Evangheliei Sale. Perioada Triodului reîn-noiește oficiul arhieresc al Mântuitorului sau activitatea Sa de Mare Preot, îndeplinită mai ales prin Jertfa, adică prin Patimile și moartea Sa pe Cruce. Perioada Penticos-tarului reprezintă și celebrează timpul dintre Înviere și Înălțarea în slavă a Domnului, urmată de pogorârea Sfân-tului Duh și întemeierea Bisericii creștine; ea sărbătorește (comemo-rează) adică pe Iisus Cel slăvit și transfigurat, de după înviere, sau pe Mântuitorul ca Împărat și întemeietor al Bisericii Sale. Este deci perioada biruinței asu-pă păcatului și a morții, vremea triumfului și a bucuriei pascale, care urmează după vremea de luptă cu păcatul, de întristare și de pocăință.²⁰

Prin urmare, în cursul fiecărui an bisericesc, ni se reprezintă și se reînnoiește (comemo-rează) întreaga viață și activitate a Domnului, în toate cele trei laturi sau aspecte ale misiunii Sale: cea de învățător (profet), cea de arhieriu (mare preot) și cea de împărat sau biruitor al păcatului și al morții. Cea mai importantă dintre ace-s-tea în iconomia mântuirii este latura și activitatea arhi-erească; de aceea, celebrarea liturgică a Patimilor și Învierii Domnului rămâne centrul vieții lui Hristos în Biserica și inima întregului an bisericesc; tot ceea ce pre-merge și ceea ce urmează acestui timp nu constituie

¹⁹ Ibidem.

²⁰ <http://www.crestinortodox.ro/liturgica/calendarul/anul-bisericesc-liturgic-subdiviziunile-70735.html>.

decât o pregătire și o încoronare sau desăvârșire a lui. De aceea, întregul cult al Bisericii, în diferitele lui manifestări, are un caracter pascal și între alte funcții ale lui este și aceea de a pune în evidență „virtualitățile multiple ale misterului pascal și de a-i asigura prezența eficace atât timp cât Biserica se va găsi angajată în durata istoriei și a lumii”.²¹ Astfel, prin întocmirea anului bisericesc și prin orânduirile ei de cult, Biserica urmărește în primul rând ca persoana și amintirea Mântuitorului să fie prezentă în chip tainic, dar real și continuu, în fiecare din zilele și din anii vieții noastre. Datorită șirului de sărbători, fazele vieții lui Iisus, activitatea și învățătura Sa sunt reproduse sau împrăștiate și reactualizate sau făcute prezente în chip liturgic (sacramental) în fiecare an pe pământ. În chipul acesta, anul bisericesc ortodox reînnoiește, în cadrele timpului istoric și ale experienței umane, viața cu Hristos și în Hristos; prin el se realizează un fel de prelungire a întrupării și a vieții istorice a Mântuitorului, prin mijlocirea căruia Acesta continuă să trăiască în Biserică, de-a pururea viu în viața credincioșilor, așa cum trăia odinioară pe pământ.²²

Totodată, prin ciclul celălalt al sărbătorilor mineale (ale Sinaxarului sau Minologhiului) din cursul anului bisericesc, concomitent cu comemorarea Mântuitorului, se reînnoiește anual și se perpetuează în veșnicie amintirea vieții și activității tuturor celorlalte persoane sfinte din iconomia mântuirii și din istoria Bisericii: a profeților și a dreptilor dinaintea de El, care L-au așteptat și L-au prevestit, cât și a Sfinților Apostoli, propovăduitori, martiri și a tuturor Sfinților care L-au urmat, care au activat și s-au jertfit pentru Biserica creștină, sau au contribuit, în vreun fel oarecare, la progresul și mărirea ei.

Fiecare an nou din viața Bisericii este, astfel, o istorie a iconomiei mântuirii în rezumat, reînnoită prin rânduiala liturgică, iar fiecare zi liturgică este o feră²³ (sărbătoare) deschisă spre eshatologie. Acestea caracterizează timpul eshatologic sau eclesial, timpul sfințit, spre deosebire de cel istoric.

Precum se vede, anul bisericesc ortodox e alcătuit din combinarea a două cicluri concentrice, dar deosebite, de sărbători sau zile liturgice: a) Unul mobil (cu date variabile de la an la an), care se învârtește în jurul mării sărbători a Paștilor și are în centrul său exclusiv persoana și activitatea Mântuitorului, pe care o proslăvește în tot cursul anului, prin cântările Octoihului, ale Triodului și ale Penticostarului (ciclul hristologic sau pascal); b) Altul, fix, care comemorează îndeosebi șirul Sfinților pomeniți în fiecare zi din cele 12 luni ale anului calendaristic, începând cu septembrie și terminând cu august (ciclul sanctoral sau «mineal»).²⁴ Primul ciclu reprezintă o reminiscență a calendarului lunar al evreilor, iar al doilea este

21 Pr.Prof.Dr. Ene Braniște, *Liturgica generală.....*, pg. 135.

22 Ibidem.

23 Ibidem, pg.136.

24 Ibidem.

de origine pur creștină, fiind introdus în calendarul solar iulian. Fiecare zi liturgică din cursul anului bisericesc aparține astfel deopotrivă ambelor cicluri: ca zi a săptămânii (luni, marți, miercuri etc.) ea aparține ciclului pascal sau hristologic; ca zi a lunii (1 septembrie, 2 octombrie, 5 noiembrie etc.), ea aparține ciclului sanctoral (mineal). De aceea, cu mici excepții (pe care le arată tipicul), potrivit acestei duble semnificații, slujba completă a fiecărei zi liturgice este un rezultat al combinării cântărilor din Octoih (respectiv din Triod sau Penticostar) cu cele din Mineiul Lunii respective.²⁵

Pe tot parcursul anului bisericesc, cu cele trei mari perioade ale lui, și anume Triodul, Octoihul și Penticostarul, credincioșii trăiesc în mod concret și intens simțirea că reiterează viața lui Hristos, că retrăiesc toate evenimentele vieții Lui și că se află neîntrerupt sub ploaia darurilor Sfântului Duh mijlocite prin rugăciunile Maicii Domnului și ale tuturor sfinților, după cum spune părintele Dumitru Stăniloae.²⁶

Anul Nou bisericesc are, ca oricare alt praznic, tropar și condac proprii. Biserica mulțumește lui Dumnezeu pentru tot ceea ce ne-a dăruit în anul care a trecut și Îl roagă să binecuvinteze anul care stă să înceapă. Dumnezeu este Creatorul timpului și al lumii, Care binecuvintează cununa anului bunătății Sale. Orice an, orice timp este darul lui Dumnezeu pentru noi. Din finalul troparului ne dăm seama că atât sfârșitul anului, cât și începutul lui stau sub ocrotirea Maicii Domnului: „A toată făptura, Ziditorule, Cel ce vremile și anii ai pus într-o putere Ta, binecuvintează cununa anului bunătății Tale, Doamne, păzind în pace poporul și țara aceasta, pentru rugăciunile Născătoarei de Dumnezeu, și ne mântuiește pre noi”. Condacul este și el grăitor în privința învățăturii dogmatice și liturgice a Bisericii: „Cel ce locuiești într-o cea de sus, Hristoase Împărate, Făcătorul tuturor celor văzute și celor nevăzute și Ziditorule, Cel ce zilele și nopțile, vremile și anii ai făcut, binecuvintează acum cununa anului, ferește și păzește în pace pe drept-credincioși, țara aceasta și pe poporul Tău, Multmilostive”.

Credincioșilor ortodocși, anul bisericesc le oferă posibilitatea trăirii trecutului, prezentului și viitorului în prezentul continuu al Sfintei Liturghii săvârșite în fiecare zi. Astfel, viața pământească a lui Hristos și cea a sfinților nu este pentru Ortodoxie o temă de speculație teologic-istorică abstractă, ci este o experiență vie, o anamneză retrăită a lucrărilor mântuitoare a lui Hristos, comunicată credincioșilor prin energiile Lui necreate. (Din cuvântul ÎPS Laurențiu, Mitropolitul Ardealului, intitulat „Anul bisericesc - Timpul Mântuirii”, 1 septembrie 2010).

25 Ibidem.

26 Pr.Prof.Dr. Dumitru Stăniloae, „Cultul Bisericii Ortodoxe, mediu al lucrărilor Sfântului Duh asupra credincioșilor, Ortodoxia 1 (1981), p. 7.

OMUL, SUBIECT ACTUAL AL DRAGOSTEI LUI DUMNEZEU

LUCIAN - OVIDIU POP

Însumând șase studii teologice referitoare la teologia filocalică a Părintelui Profesor Dumitru Stăniloae - Teologul (1903-1993) lucrarea distinșilor autori, drd. Stelian Gomboș și prof. Cristian Șerban, omagiază 110 ani de la nașterea pământească a Părintelui Dumitru Stăniloae și 20 de ani de la nașterea sa în ceruri.

Cititorul are în față o lucrare excepțională, perfect structurată și excelent axată pe toate reperetele importante, reușind să reprezinte pe de o parte modul de trăire teologico-filocalic al părintelui și pe de altă parte prin exemplificări relevante raportate la principiile și curentele de bază ale ortodoxiei sub forma unor explicații corecte și clare - se constituie la lectură într-un prim abecedar pentru cei aflați la un stadiu duhovnicesc de început, cât și într-un minitratat de morală și asceză creștin-ortodoxă.

Îndrăznind să afirm că dețin cunoștințe pe nivelul de bază, personal am beneficiat de un adevărat curs de ortodoxie la cea mai înaltă cotă de rigurozitate și cu cele mai ridicate cote, de atingere a deziideratului dorit de toți trăitorii autentici, o relație corectă, concretă și permanent, în fond mântuitoare cu divinitatea, adică Sfânta Treime.

Încă din studiul 1, drd. Stelian Gomboș ne precizează că teologia Părintelui Stăniloae este o teologie filocalică, ceva ce nu se găsește la alți teologi într-o asemenea consistență și intensitate. Conform precizărilor autorului, Părintele dorește să descrie experiența iubirii și comuniunii cu Dumnezeu, pentru ca și alții să pătrundă pe drumul pe care se află Sfinția Sa.

Operă Părintelui Dumitru Stăniloae se remarcă și prin conținutul ei autentic, fiind în acest sens o teologie hristologică și hristocentrică.

Pentru interpretarea la adevărata ei valoare, opera Părintelui Dumitru Stăniloae - impune celui ce se dedică spre studiere, o experiență mistică și duhovnicească pentru a putea pătrunde și înțelege teologia să atât de variată și de profundă.

Această pentru că, așa cum aflăm din cuprinsul cărții, Părintele Profesor Dumitru Stăniloae este "cel mai mare teolog ortodox al secolului XX. „Studiul al doilea, realizat sub aceeași atentă îngrijire a drd. Stelian Gomboș copleșește cititorul prin literatură relativ comune unor scrieri de bază teologice: Sfântă Treime - structură supremă a supremei iubiri; Dumnezeu Tatăl - temei al unității, Unitatea intertreimică - unitate în iubire; etc.

În fond, toate titlurile, deși firești că și formulare, prin modul în care sunt explicate, poate mai corect este a spune "explicitate" ideile conținute în titluri, ne oferă cu adevărat posibilitatea de a înțelege pe deplin și la dimensiunea reală, teme majore ale Ortodoxiei, cum ar fi -

relația persoanelor Sfintei Treimi între ele și în raport cu omul; - relația specială a Fiului ca Logos al Tatălui, precum și relația de comuniune desăvârșită între Tatăl și Fiul, care structurează întreaga existentă creată, orientând-o eshatologic spre împărăția comuniunii veșnice, dacă este să ne referim la acest al doilea studiu.

La studiul 2 - același autor ne avertizează că "divinitatea" este o realitate peste care nu se poate trece și însăși Ortodoxia o cuprinde în conceptual ei de "sobornicitate"- (pag 36).

Suntem încunoștințați că în concepția ortodoxă viața supranaturală a harului izvorăște din experiența trăirii duhovnicești fiind "profund umană și Dumnezeuască, sau cu atât mai deplin umană cu cât este mai Dumnezeuască, o viață teandrică, de om

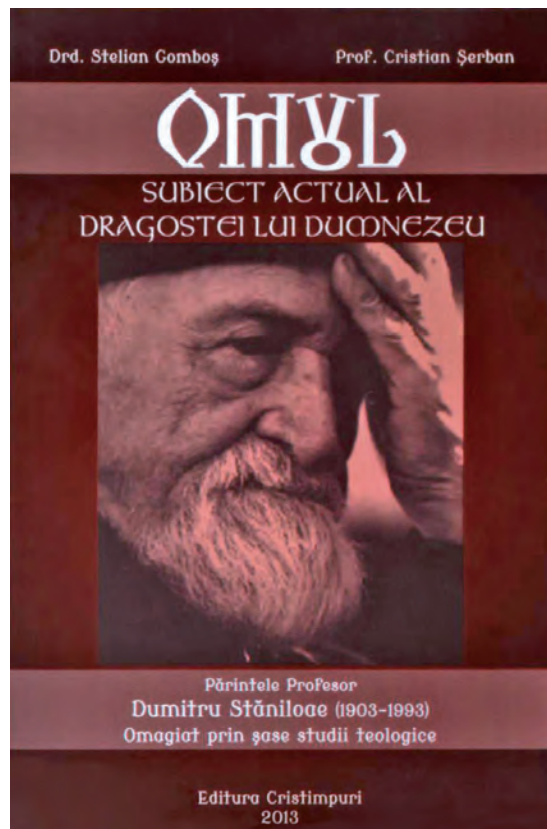
îndumnezeit" (pag 37).

Cititorul este efectiv absorbit de întregul capitol, prin modul cu care autorul îi prezintă realități de maxim interes dintre care intenționăm câteva:

- Fiecare om este conceput de Dumnezeu ca o minune.

- Valoarea persoanei umane rămâne intangibilă în raport cu manifestarea omului în cadrul posibilității de mântuire

- Relația celor trei persoane din cadrul Sfintei Treimi

- Ființă umană ca persoană este o existență dăruitoare și primitoare de iubire în raport cu alta și aici gândul ne conduce automat la porunca a 2-a: să iubești pe aproapele tău că pe ține însuși - o șansa reală, singura viabilă de împlinire a omului spre mântuire, după formula mondială de a-L iubi pe Dumnezeu.

În studiul 3 suntem încunoștințați despre energiile necreate ale lui Dumnezeu conferite omului (pag 46), despre relația Dumnezeu-om și om-Dumnezeu raportată la om care înțelege, potrivit doctrinei ortodoxe deosebirea între ființă și energiile divine.

Se integrează aspectul important că Părintele Profesor Dumitru Stăniloae, citându-l pe teologul grec Panayotis Nellas, și de acord cu aceasta se aliază la ideea că: „Omul a devenit desăvârșit când s-a înălțat la treapta de Dumnezeu-om”.

Tot cu acest studiu găsim un alt aspect foarte important de reținut și anume: Fiul ne face hristofori; Duhul Sfânt ne face pnevmatofori, așa după cum Tatăl ne face teofori.

La pag 56 aflăm că Părintele Stăniloae este de acord cu ideea că Dumnezeu “se arată celui bun, favorabil, iar celui rău plin de mânie” idee acreditată de la vechii filosofi greci.

Potrivit teologiei Părintelui Dumitru Stăniloae în Treimea Persoanelor Sale Sfinte-Dumnezeu se face accesibil omului, care este și el persoană.

Dumnezeu fiind Persoană, este iubire, și atât de mult a iubit Dumnezeu lumea că pe Fiul Său l-a dat să se întrupeze ca om și astfel și iubirea Sa imensă să facă și mai accesibilă relația om-Dumnezeu.

Studiul 4 - În cadrul acestui studiu de Prof. Cristian Șerban, ne “provoacă” la aflarea sensului creației și apoi a sensului final al existenței observând cum “licărește în întuneric lumina sensurilor”.

Se reamintește că primul om creat de Dumnezeu avea o putere sacerdotală asupra lumii și viețuitoarelor.

Nu este prezentată ideea foarte importantă și interesantă - anume: că oamenii restabiliți haric (sfinții), pot ajunge să cunoască gândurile celor pe care îi întâlnesc.

Tot din acest studiu, desprindem două concluzii finale importante:

- Din imensa dragoste față de om, Iisus Hristos Mântuitorul rămâne într-o continuitate de natură cu succesorii lui Adam.

- Iisus Hristos Mântuitorul a realizat recapitularea întregii făpturi; ca adevărat Dumnezeu și Om al întregii creații.

Studiul 5 - Autorul, drd Stelian Gomboș ne introduce în zonă câțiva termeni, consacrați teologic, în raport cu nevoința și aspirația umană spre îndumnezeire, vorbindu-ne, despre o (via) media între teologia dogmatică și cea morală. Conform Părintelui Dumitru Stăniloae, cercetarea asupra vieții spiritual se împarte în trei etape:

- faza activă

- faza contemplației naturale

- faza contemplației mistice a lui Dumnezeu.

Altfel spus avem trei trepte:

- a purificării

- a iluminării

- a vederii lui Dumnezeu

Este punctat și actul inițiator, realizat prin har. Nu este prezentată stăruința în lucrarea binelui care ne deschide - prin iubire spre Creator - care ne umple cu har și energie necreată - conferindu-ne puteri spirituale fortificate la maxim, generând adevărate virtuți ce converg spre “starea de înviere”.

Putem înțelege astfel noblețea spirituală a isihaiștilor, a duhovnicilor îmbunătățiți și a pustnicilor - acele “perle” rare ale monarhismului.

Sunt prezentate rugăciunea inimii, blândețea, iubirea tuturor permanent, într-o desăvârșită smerenie, golind complet eul nostru, etapă absolut necesară pentru umplerea de har.

În studiul 6 și ultimul, același autor - Drd. Stelian Gomboș ne oferă referințe despre concepția filocalică a Părintelui Dumitru Stăniloae cu privire la desăvârșirea omului. Se vorbește apoi de “Omul ascuns în inimă” care este Duhul, ce se naște și crește.

Conform mediilor monastice răsăritene, ceea ce predomina cel mai mult la monahi este plânsul, din care se naște afecțiunea față de Iisus Hristos. Pentru începători și nedesăvârșiți, rămâne că, după chemarea dulce a lui Iisus, să spunem și “Miluiește-ne pe noi!” vorbindu-se în același timp în cadrul studiilor și despre virtuțile faimoasei “Rugăciuni a lui Iisus” care umple de bucurie negrăită și conferă daruri Dumnezeiești.

Potrivit spuselor lui Dostoievski, prin suferință se isprăvește totul. Când ajungem să dobândim cu adevărat harul lui Dumnezeu, nimeni nu ne poate face nefericiți. Singurul rău aflăm că este păcatul și acesta depinde numai și numai de liberă voința a omului. Este prezentată în continuare acțiunea lui Dumnezeu, poesis și praxis, care raportată la un alt termen, praktikos - ce desemnează monahul, poate cuprinde în sensul cel mai larg întreaga operă de mântuire.

Mai aflăm apoi despre cunoașterea lui Dumnezeu care cuprinde două aspecte: praxis și teoria. Acțiunea lui Dumnezeu este folositoare “ostenelii”! Praxis este valabil pentru definire a efortului uman. Teoria este lucrarea cu considerare a realității inteligente. Rezultă implicit că practica virtuților este pentru un creștin, paza poruncilor. Este folosit și termenul askeseis - adică “practicile evlaviei” precizându-se că oamenii se impart in: somatici, psihici și pnevmatici.

În încheiere, se desprind concluzii foarte importante. Biserica dintru început îndeamnă permanent spre primirea Sfințelor Taine ale lui Iisus Hristos în Biserica Sa cea Sfântă.

În taină nu se poate delimita mișcarea omului care lucrează la mântuirea Sa și puterea Duhului Sfânt. Prin urmare Părintele Dumitru Stăniloae, citând de la pag 119, este autorul unei teologii mărturisitoare și al unei teologii filocalice unice, întrucât a scris o teologie trăită, experimentată în viața-i proprie.

Iată așadar, o lucrare de excepție, ce se recomandă de la sine ca una necesară bibliotecilor cu specific teologic, dar și colecției de carte a celor care și-au propus cu adevărat să conlucreze la mântuirea sufletului.

Consider că prin lecturarea acestei cărți dobândim un exercițiu intelectual și spiritual deosebit, chiar înainte

de a fi citit vreodată lucrarea Părintelui Profesor Stăniloae, având avantajul cunoștinței anticipate a reperelor teologice ale acestuia. Se cuvine în încheiere, un cuvânt de apreciere deosebită distinșilor autori, pentru modul cu care au reușit, într-o prezentare concisă, concretă și pe înțelesul tuturor, să facă din acest studiu omagial un index de referință al unei vieți reale, duhovnicești spre subiectul final de îndumnezeire și mântuire a omului.

Așteptăm din partea autorilor, Drd. Stelian Gomboș și Prof. Cristian Șerban și alte lucrări deosebite, spre creșterea duhovnicească a multora.

Rugăciunea celui nenăscut către mama lui

Din atâtea femei, eu te-am ales de mamă.
Acum, te rog, alege să nu-mi fii criminală !

Vreau să îți stau în brațe,
să-ți spun mamă și eu,
Căci de renunți la mine
Îl pierzi pe Dumnezeu.

Ai loc și pentru mine în inimioara ta
Și ai să vezi măicuța că te voi bucura.
Copiilor tăi, mamă, mai fă-le frățior
Și ai să vezi măicuța că sunt de ajutor.

Nu-i greu deloc, măicuță, să-ți fiu copil și eu
Acceptă să trăiască micuțul făt al tău.

GABRIELA-VIOLETA VĂDUVA

O mamă plânge neîncetat

Apare azi mai luminoasă decât ieri
Și îmi îneacă inima-n iubire
O dragoste fierbinte, un sentiment suprem
E cea mai scumpă amintire.

Privirea noastră se-ntâlnește caldă
Trădând a dragostei sclipiri
Mi-e frică să vorbesc să nu se spargă
Vraja acestei dulce reîntâlniri.

O fi vreun sacru dar al Providenței
Sau am pierdut aripa unui vis
Îmi simt ființa plină de lumina
Uitată într-un colț de paradis.

ILONA GYURICZA

Maica Domnului

Maica Domnului,
Scara cerului,
Nădejdea omului,
Deznădăjduitului,

Ruga mi-o ascultă
Rana cea urâtă
A păcatului,
A urâtului,

Vindec-o degrab
Că tare sunt slab.

Ajuta-mi îndat,
Să scap de păcat.

Lacrimile mele
Cele de durere
Șterge-le aș vrea
Cu dragostea ta.

O măicuța mea
Întristarea grea
Fă-o bucurie
Cântec, armonie.

Smerenie-aleasă
Ești împărăteasă,
Miracolul lumii,
Maica-ntelepciunii,

Dă-ne mângâiere
Si dă-ne putere
Dă-ne ajutor
Te iubim cu dor!

Preot IOAN VASILE CHEREGI

A doua venire

La venirea lui Iisus
răul se îndulcește
dar încă se codește.
și stă unde este pus.

Răul e într-un clește
iară la judecată sus,
unde răului i-a spus,
că pedeapsa îi crește.

Biserica-i răpită
cu acei ce cred în cer
și-i acum tăinuită,

de acei care pier
la vremea potrivită,
prin abis în foc și ger.

IOAN SABĂU

Rugăciune

Doamne suntem mici și slabi și păcătoși
Ajută-ne să fim mai tari, mai virtuoși,
Prin fapte bune, dreptate și credință,
Rugămu-Te mai ai cu noi puțină-ngăduință!

Doamne, suntem răi și plini de ură,
Ne pizmuim și ne urâm peste măsură,
Nu ne gândim, că în curând vom fi în țintirim
Și-atuncea chiar de-om vrea, n-om mai putea să ne iubim.

Fă Tu de sus un semn peste întreaga fire,
Ca toată ura lumii să se prefacă în iubire,
Iar răutatea, lipsa de-ndurare,
Să se preschimbe în îngăduință și iertare!

Aș vrea ca să domnească pacea și-adevărul pe pământul meu
Și toți pătrunși să fie de dragostea în Dumnezeu,
Îngenunchiez încrezător în față la iconostas,
Căci Tu îmi ești speranța ce încă mi-a rămas.

Prof. MIHAI DOROFTEI

Pace bună pe pământ și în cerul cel preasfânt

Pace bună pe pământ
Vrea Tatăl ceresc și sfânt
Între oameni pe pământ
Și înțelegere deplină,
Să fie totdeauna împreună
Și să aibă înțelepciune bună,
Să ne poarte drept și cuviincioși,
Ca să fie sănătoși și bucuroși,
Să trăiască întru iubire,
Să nu aibă despărțire.
Omul și soția sa
Căci fericire va afla,
Vor dobândi mântuire,
Cu viață veșnică îmbucurătoare
Fiecare om din lume,
Să facă să fie bine,
Dacă poate la oricine,
Că-i zidire sufletească
Pentru viața cea cerească.
Nu faceți oameni război
Că vă nimiciți pe voi
Și toate celea ce ați înfăptuit
Și înfăptuiți, prin război le nimiciți.
Oameni buni fiți cumpătați
Și nu vă lăsați antrenați și nu ascultați,
De cei ce vă îndeamnă la război,

Spunându-vă că o să trăiți mai bine voi
Nu vă lăsați oameni cuviincioși și buni
Duși în eroare de fabricanți
De armamente și de minciuni
Că se caută să-și vândă armele sale
Și nu se gândesc că prin ele
Fac prăpăd și mare jale.
Mă rog Ție Doamne nu lăsa omenirea
La război să-i fie pierirea,
Rânduiește Doamne pace bună în lume
Ca să trăiască toți și toate cu bucurii depline,
Să te slăvească pe Tine, Cel ce ai făcut întreaga lume.
Să aibă bucurii depline și veșnic nesfârșite.
Bucurii între ale Tale Doamne bune împărății,
Nici un rău să nu mai fie.
Nici în ceruri și nici pe pământ,
Că toate cele bune datorită Ție sunt!
Fi slăvit de toți și toate care sunt
Tu Tată drag ceresc și sfânt,
Că milostiv ești, Tată bun și sfânt
Și ne porți de bună grijă nouă aici pe pământ.
Sfânt, sfânt, sfânt preamărit și slăvit
Lăudat și binecuvântat spre bucurii
Să fie Tatăl nostru bun și milostiv și sfânt
În veșnicie. Amin.

MAXIMILIAN DUMA

ITINERARIUL PASTORAL AL ÎNALTPREASFINȚITULUI PĂRINTE IOAN, MITROPOLITUL BANATULUI

1 februarie – slujește Sfânta Liturghie la biserica *Adormirea Maicii Domnului* din Lugoj și rostește cuvânt de învățătură.

2 februarie – asistă la Sfânta Liturghie la biserica mănăstirii Cebza și rostește cuvânt de învățătură.

4 februarie – participă la București la lucrările Adunării Naționale Bisericești, prezidate de Preafericitul Părinte Patriarh Daniel.

5-6 februarie – participă la reședința patriarhală din București la lucrările Sfântului Sinod, prezidate de Preafericitul Părinte Patriarh Daniel.

8 februarie – asistă la Sfânta Liturghie la catedrala mitropolitană și rostește cuvânt de învățătură.

9 februarie – face o vizită la parohia Foeni, protopopiatul Timișoara I;

– participă la Adunarea generală a Societății femeilor creștin ortodoxe din Timișoara, în sala festivă a Centrului eparhial.

10 februarie – primește pe Domnul Cosmin Bubo, viceprimarul comunei Săcălaz;

– primește pe Domnul Eugen Dogariu, prefectul județului Timiș;

– primește pe Domnul Silviu Oravitzan, artist plastic din Timișoara;

– primește pe Domnul Lazar Manojlovic, consulul general al Serbiei la Timișoara;

– primește pe Domnul Ionel Toma, primarul comunei Giroc.

11 februarie – prezidează ședința de lucru a Permanenței Consiliului Eparhial

– primește la reședința mitropolitană pe Înaltpreasfințitul Mitropolit Laurențiu al Ardealului;

– vizitează biserica parohiei Deta, protopopiatul Deta.

12 februarie – primește pe Doamna prof. Ileana Silveanu din Timișoara;

– primește pe Domnul gen (r) Gheorghe Atudoroaie din Timișoara;

– primește pe P.C. Părinte Gheorghe Popa din Sâmboleni, jud. Cluj;

– vizitează mănăstirea Dobrești și bisericile Dealul Viilor – Lugoj și Topolovățu Mare, protopopiatul Lugoj.

13 februarie – săvârșește în biserica din incinta reședinței mitropolitane, slujba de acordare a duhovniciei P.C. Părinte Bogdan Neaga de la parohia *Sfinții Cosma și Damian* din Timișoara;

– primește pe Doamna dr. Lia Lupu Camelia din Arad;

– primește pe absolventul de Teologie Claudiu Subescu, numit la parohia Criciova, protopopiatul Lugoj.

15 februarie – săvârșește Sfânta Liturghie la biserica *Nașterea Maicii Domnului* din Sânnicolau Mare și rostește cuvânt de învățătură;

– participă la recepția organizată la Consatul Republicii Serbia din Timișoara, cu prilejul Zilei Naționale a Serbiei.

16 februarie – primește pe Doamna prof. Maria Ștefan, directoarea Colegiului C.D. Loga din Timișoara;

– primește pe Doamna prof. Aura Danielescu, șefa Inspectoratului școlar al județului Timiș.

17 februarie – prezidează ședința de lucru cu protopopii eparhiei.

18 februarie – primește pe Domnul col. Ion Mirescu, comisarul șef al Inspectoratului Județean al Poliției de Frontieră;

– primește pe Domnul Sorin Drăgoi, city managerul Primăriei Municipiului Timișoara.

19 februarie – primește pe P.C. Părinte asist. dr. Adrian Covan de la Facultatea de Teologie din Timișoara;

– primește pe P.C. Părinte Dragoș Debucean de la parohia Chișoda;

– primește pe P.C. Părinte Caius Capotescu, de la parohia Pogorârea Sfântului Duh – Lugoj;

– primește pe P.C. Părinte Ioan Drăgănescu, de la parohia Timișoara Fratelia;

– primește o delegație a Asociației studenților creștini ortodocși din Timișoara, condusă de Domnul Cristian Rădulescu;

– primește pe Doamna Sonia Vlaicovici Butaș din Giarmata.

20 februarie – primește pe Domnul comisar Ioan Băla, comandantul Penitenciarului Timișoara;

– face o vizită de lucru la catedrala mitropolitană;

– prezidează întâlnirea profesorilor de Religie din Arhiepiscopia Timișoarei;

– face o vizită la parohia Tomnatic, protopopiatul Sânnicolau Mare.

22 februarie – participă la Sfânta Liturghie și binecuvântează paraclisul mitropolitan Sfântul Ioan Evanghelistul, aflat în incinta Colegiului C.D. Loga din Timișoara, apoi rostește cuvânt de învățătură.

23 februarie – slujește la Pavcernița Mare și prima parte a Canonului celui Mare la catedrala mitropolitană, rostind și cuvânt de învățătură.

24 februarie – primește o delegație de la Direcția silvică a județului Timiș, condusă de Domnul director Nicușor Titu;

– primește pe Domnul Teodor Stanca, președintele Asociației foștilor deținuți politici din Timișoara;

– primește pe P.C. Părinte Laurian Popa, dirijorul corului Facultății de Teologie din Timișoara.

25 februarie – primește pe P.C. Părinte conf. dr. Nicolae Morar, șeful Catedrei de Teologie ortodoxă a Facultății de Litere, Istorie și Teologie din Timișoara.

26 februarie – primește pe Domnul ing. Gheorghe Ciuhandu, fostul primar al Municipiului Timișoara;

– primește pe P.C. Părinte protopop Branislav Stancovi, de la parohia ortodoxă sârbă Timișoara Fabric;

– primește pe Domnul Virgil Moraru, director artistic și pictor bisericesc de la societatea *Art Georgies* din Iași;

– primește pe P.C. Părinte protopop pensionar Vasile Petrica;

– primește pe Domnul VasIU Stoian, primarul comunei Tomnatic, însoțit de P.C. Părinte protopop Gheorghe Sutac și P.C. Părinte paroh Alexandru Ciovârname;

– primește pe Domnul Bogdan Păcurari din Timișoara.

27 februarie – primește pe Domnul Titu Bojin, președintele Consiliului Județean Timiș.

